

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hére 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hére 2 k. 40 f.

HERDETESEK:
6-hasábos petti sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitótér sorá 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, december 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelők: Az első kenyérosztás.
- A képviselőház ülése.
- A székely-kamar megnyitása.
- Kilenc évig ártatlanul a börtönben.
- Az aradi püspöki szék.
- Visszátér a makói rendőrszolgálatok ellen.
- Pintye György büntetésel.
- Krieghammer lemondott.
- Böhm Adolf fogsága.
- Ingym kenyér.
- Szépül az Aradon.
- Tanítók gyűlése.
- A madári gyilkosság.
- Török: Tört. remények. Irta: Szini Péter.
- Rogány-Csarnok: A róma-párisi expressz-
vontatás. Fordította: Ritt Gyula.

Az első kenyérosztás.

Arad, december 18

Ma, a jótékonyság ünnepnapján, mikor először nyújtott kenyeret az emberek jószívűsége az éhezőknek, öröm és megnyugvás költözik szívünkbe. Valami jóleső melegség tölt el, mely feloldja a nyomoruság láttára keblünkben támadt dermedt érzést. A jótékonyság napja az, mely a mai reggelen kisütött, s mintha a természet is társul szegődött volna az emberhez, megszelídült a kegyetlen tél. Az égi napsugár megkönyörült azokon, akiknek csak a kétségbeesés jutott lefekvő párnául, s az emberi szív gondoskodott róla, hogy az éhes gyomrok kinjást elaltassa a kenyér.

A mai nap szép eseménye azonban, ha meg is nyugtat, nem jogosít fel arra, hogy magunkkal eltelve kéjelegjünk a

tudatban, hogy eleget tettünk annak, amit az emberi jóérzés tőlünk megkíván. Ez a segítség, mely a jelen kétségbeeső viszonyai között valóságos mentési munka, nem a szívek parádézó luxusa, hanem kötelesség, mely elől a társadalomnak kitérnie nem szabad.

Ez a kötelesség abból a kényszerből folyik, mely előtt a társadalom áll, mikor bíraskodik az ember felett. Kérdés, vajjon jogosítva van-e a társadalom, vagy az állam arra, hogy az ember felett ítélkezzen, s megfossza szabadságától, ha az, hogy kenyeret adjon éhező gyermekének, lopni kénytelen? Azt tartjuk: igen, jogosítva van. De ezzel a joggal szemben fel lép azután a természetszerű kötelesség. Mielőtt a bíró szigorára vállalkozik a társadalom, kötelessége a kísértéseket elzárni a nyomorultak előtt. Nem áll meg az a felfogás, hogy a társadalom nem adhat munkát a munkátlanak; mert hogy éljen meg a nyomorult, ha munkát nem tud kapni. Bíró, mielőtt megfosztod a szerencsétlent, kit egy karaj kenyér ellopására hajtott az éhes gyomor, nyujts neki módot, hogy ne legyen kényszerülve idegen jószághoz nyulni.

Az embernek, aki dolgozott a társadalom követelményei szerint s annak javára és dolgoznék most is, joga van ahhoz, hogy éljen; a társadalomnak pedig kötelessége, hogy módot nyujtsen ehhez az élethez.

Kalácsot nem kívánunk; mert a kalács nem közös, de a kenyérnek közösnek kell iennie. A legszebb imádságban, a

miatyánkban is azt kérjük, hogy minden napra jusson ki számunkra az életfentartás elemi feltétele: a kenyér. Isteni akarat nyilatkozik meg abban, mikor a társadalom ezt a kenyeret megadja mindenkinnek, akit isten a maga képére teremtett. A legcsunyább önzessé válik az imádság annak ajkán, aki ettől a kötelességtől elzárkózik. Mert hogy kívánhatja meg valaki a maga számára a mindennapi kenyeret, ha eltüri, hogy embertársa éhezzen.

Ezek a gondolatok törnek elő a jótékonyság mai ünnepnapjának megnyugtató hangulata mögül, s őszinte szívvel mondjuk: úgy add meg nekünk a mindennapi kenyeret mi atyánk, miképen megadjuk azt a mi felebarátainknak! (—)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 18.

Teljes unalom mellett folytatták ma a kivándorlási törvényjavaslat tárgyalását. A képviselő urak az idő hirtelen változásáról diskuráltak. A Ház Duna felőli folyosóján sokan álldogáltak egész délelőtt és azt figyelték, vajjon megindul-e még ma a Duna? Mert hogy három nap óta, a miként ezt a földművelésügyi miniszteri jelentésekből mindenki tudja, a Duna Pozsonytól Mohácsig befagyott, azonban a megennyhült időjárás következtében már holnap reggel aligha lesz csendes a Duna.

De még ma az, miként a tárgyalás oda-benn. Inkább barátságos társalgásnak tünt fel az egész vita, a mely különben azért tetszett a

TARCA

Tört remények.

Irta: Szini Péter.

Jól emlékszem reá még ma is. Annyira szomorú történet volt, hogy sohasem tudnám elmémbe kiiejtetni. Eppen a kis Jézuska születését megelőző héten történt. Ekkor már mély-séges csend honolt máskor gyermekzajtól hangos kis szobámban. Vince fiam egyre csitított a beszédre kis Arankát: „Csendesen légy; azt mondta apuka, hogy semmit sem hoz ajándéknak a kis Jézuska, ha rendetlenkedünk!”

A tartarcu, vidám kedélyű kis leány megfogadta az intő szót és hallgatott szelid lemondással. Csak néha kérdezte meg a mamájától titkon, susogó hangon, hogy meg ne halljam:

— Ugy-e mama: szép karácsonyfát hoz a kis Jézuska?

— Hoz, angyalom, hoz, csak jók legyenek s ne zavarjátok apát a munkájában! — felelt rá a hűséges élettársam. — Meglásd csak, milyen szép hajszábu lesz rajta.

— Jaj! — kiáltott önfelédten a kis leány, el nem fojthatva kitörő örömét. Jökodve elragadt a kicsike kislira is. Repesve csapkodta

össze apró kacsockáit és gögicséit érthetetlen hangon.

Mily hosszan teltek a különben rövid téli napok! Kis leányom egyre számított magában: ma kedd, holnap szerda! Jaj Istenem, beh messze is van még az a szombat!

Korán felkúdni tértek most a gyerekek. Még alig alkonyult, már kérelték a mamát, hogy bontson ágyat nekik. Aludtak a szegények, édes reménység jöltevő érzetével, hogy annál hamarabb jöjjön el a várva-várt este, mikor a kis Jézuska beköszön zöld karácsonyfára aggatott sokfélelvel.

— Már, hallod, kell valamit tenni! — mondta a feleségem. — Ezek a szegény gyerekek úgy esengenek a karácsonyfáért. Még a kis Zolika is örül, hogy látja a nagyobbak kitörő kedvét. Igérted nekik, hát most már váltsd be az ígéretet! Mily rosszul esnek nekik, ha karácsony estén széltörnének reményeik!

Tudtam én ezt nagyon jól. A felnőttek is fáj, ha reménységében megcsalattat; meny-nyivel inkább a gyenge gyermeknek, kit szüleihez feltétlen bízalom köt?

De a sanyaru állapotra gondoltam, amelyben élek s mindjárt átrezzen lelkemen a keserű gondolat, hogy a gyermekek kívánságát, bár hő kebellet óhajtanám megtenni, nem teljesíthetem. Miből? Honnan? Hát van nekem kihányó pénzem egy, két, sőt három forint áru játékszerre? Harminchárom forint a havi fi-

zetésem, mint szerény igényű tanítónak, s mennyi mindenre ki kell abból telni, én teremtom! Szerencse, hogy nem tudja a miniszter az eféle megélhetési módokat, megduplázná azt a fizetést!

— Hiszen lelkem, én nem szólanék ellene a dolognak! — mondtam a szeretett feleségnek. — Én is gyönyörködöm ám gyermekeink ártatlan örömeiben, de hát jól tudod, hogy milyen nyomasztó anyagi viszonyok között élünk! Nagy uraknak való az olyan mulatság, édesem, akik meg sem érzik, ha egy-egy ezresbankot szélnek eresztenek. Kár volna szegénysorsu gyermekeket drága ajándéktárgyakkal elfinyásítani.

Feleségem kötogetett és úgy vettem észre, hogy az előtte álló pamutgombolyagra könyecseppek perdulnek le. Nem vagyok köszívű, sőt annyira jámbor, hogy még az apagyilkost is sajnálni tudom. Nagyon megütödttem hát a szeretett nő könyeinek láttára és mélyenható fájdalom facsarta meg a szívemet.

— Hát miért sírsz, édesem? — kérdeztem hosszas tündés után. — Tudtommal egy szóval sem sértettelek meg!

— Fáj nekem, hogy oly keveset törődöl gyermekeiddel! — felelt a könyező feleség. — Még egy pár forintot is sajnálsz tőlük!

Nagyon megbántott e kijelentés, melyet a keserűség tolmácsolt a jó feleségemnek. Hát még ő is félreismer már? A világ többször

karzatnak, mert a képviselők egész otthonosan érezték magukat, jártak-keltek, fecsegték.

Részletes tudósításunk a következő:

(A kivándorlási javaslat).

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Láng Lajos és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök kevéssel fél 11 előtt megnyitja az ülést és beterjeszti az irományokat.

Wlassics Gyula kultuszminiszter benyújtja a közoktatásügy állapotáról, az országos tandíj-alap állapotáról és az országos tanítói nyugdíj-alap állapotáról szóló jelentéseket.

Következett a kivándorlási törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A 4. §-nál

Simonyi Semadam Sándor stílárius módosítást nyújt be, a melyet

Széll Kálmán miniszterelnök ellenvetése után a Ház nem fogadott el.

A 6. §-nál néppárti részről tiltakoznak a hajózási társaságnak adandó nagyobb szubvenció, illetve a rendelkezési alap nagysága ellen.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy nem adott ígéretet egy hajóstársaságnak sem és a tárgyalásokat csak a törvényjavaslat elfogadása után fogja megindítani. A rendelkezési alapra szükség van, mert különben a kormány ki volna szolgáltatva egyes hajóstársulatoknak.

Wilczek Frigyes gróf azt a módosítást nyújtja be, hogy büntetett, vagy erkölcsileg kifogásolható egyének kivándorlók szállítására engedélyt ne kapjanak.

Széll Kálmán miniszterelnök és a Ház hozzájárul ehhez a módosításhoz.

Kristóffy József előadó visszavonja a bizottság pótlását.

Wilczek Frigyes gróf azt a módosítást nyújtja be, hogy a szállítási vállalkozó ügynököket ne tartsanak.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ez nagy hiba volna, mert akkor a kivándorlók a csaló ügynökök kezébe volnának kiszolgáltatva, amit a javaslat épen kikerülni akar. A szakaszt változatlanul fogadták el.

Bizony Akos stílárius módosítását a Ház Széll Kálmán miniszterelnök hozzájárulásával elfogadta.

Sághy Gyula azt a módosítást nyújtja be, hogy azokat a kivándorlókat, a kik államellenes üzelmeket követnek el, ne részesítsék semmiféle kedvezményben, sőt vissza se engedjék őket Magyarországra.

Széll Kálmán miniszterelnök feleslegesnek tartja ezt a módosítást, mert csak természetes, hogy az ily embereket kedvezményben nem részesítik, és a végrehajtási rendelet erre nézve külön intézkedni fog.

Sághy erre visszavonta módosítását.

Visontai Soma a sajtó útján elkövetett kihágásokat az esküdtszék elé akarja vitetni.

Széll Kálmán miniszterelnök válaszolni akar Visontai indítványára, miközben Visontai többször közbeszól. Széll Kálmán miniszterelnök erre megjegyzi, hogy Visontai úgy látszik, nem jól fogalmazta meg indítványát, kéri tehát az einkölt, adjon neki szünetet a fogalmazásra.

Elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után Visontai módosítását elfogadták s hasonlóan elfogadták részleteiben is az egész javaslatot.

(Kossuth szobra.)

A kérvények során a Rákóczy és Kossuth érdemeinek elismerésére vonatkozó kérvényeket kiadták a kormánynak.

Budapest fő- és székváros közönsége arra kéri a Házat, hogy Kossuth Lajos szobrához járuljon hozzá. Az előadó azt javasolja, hogy a kérvény adassék ki a kormánynak.

Rátkay a hozzájárulás megszavazását kéri s felszólalása közben a miniszterelnököt meghunyászkodással vádolja.

Várady és Pichler szintén a hozzájárulás azonnali megszavazása mellett vannak.

Széll Kálmán miniszterelnök tiltakozik a „meghunyászkodás” vádjá ellen. Hangsúlyozza, hogy ő semmit sem tett a Kossuth szobor készletelésére, sőt dhajtja, hogy az létesíttessék. (Általános helyeslés.)

Rátkay személyes kérdésben felszólalva kijelenti, hogy fenntartja a meghunyászkodás vádját, melyet nem a miniszterelnök személyére, hanem politikájára értett. (Orlási zaj, tiltakozás jobbról.)

Mikor Rátkay látja, hogy beszédét nagy zajban nem folytathatja, csak ennyit jelentett ki!

— Én ilyen szólásszabadságból nem kérek, — és nem beszélt tovább.

Erre a Ház a bizottság javaslatát elfogadta s az ülés nagy zajban véget ért.

A zirci választási vizsgálat. Veszprém-ből táviratozza tudósítónk: Piukovich győri ítéltáblai bíró ma fejezte be a zirci képviselőválasztásnak a Kuria által elrendelt bírói vizsgálatát. A tanvallomások sok terhelő adatot állapítottak meg a petícióban felhozott vádak közül.

A margittai mandátum. A Kuria ma befejezte a Szatmári Mór mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. A Kuria elutasította a petíciót, Szatmári mandátuma tehát érvényes.

A pénzügyi bizottság ülése. Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága ma általánosságban és részleteiben elfogadta mind a két cukorjavaslatot. Ennek megtörténte után a bizottság elnapolta tárgyalásait január hó 5-ig.

A székely-bazár megnyitása.

(Kiállítás a polgári fiúiskolában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 18.

A Weitzer János-utcai polgári fiúiskola emeleti kistermében ma délelőtt megnyitották az aradi székely bazárt, a Székely-otthon által székelyföldi házi iparcikkekben rendezett kiállítást. A bazár megnyitása alkalmi ünnepség keretében történt, amennyiben a megnyitó-beszédet *Institoris* Kálmán polgármester mondtotta.

Délelőtt fél tizenkettőre volt kitűzve a megnyitás, erre ez időre a teremben összegyűlekeztek a megnyító vendégei: *Institoris* Kálmán polgármester, dr. *Barabás* Béla országgyűlési képviselő, *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Farkas* Győző pénzügyigazgató, *Varjassy* Lajos polgármester-helyettes, *Kádas* Kálmán és *Schill* József főjegyzők, *Szabó* Zoltán honvédszász alezredes, *Embey* Iván pénzügyigazgató-helyettes, *Schmidt* Gyula államvasuti főellenőr, *Reicher* Károly főügyész, *Abrai* Lajos keresk. iskolai igazgató, *Edvi-Ilés* László kamarai titkár, *Virág* Lajos főmérnök, dr. *Szilvássy* László, *Koncs* Gyula, *Földes* Kelemen, *Deutsch* Bernát, *Berán* Antal, az ipartestület elnöke, *Faragó* István és *Darányi* János megyei aljegyzők, *Nesnera* Aladar szakiskolai igazgató, *Máday* Mátyás, *Kovács* Vince, *Pál* Miklós tanárok, *Nagy* Kálmán, *Ziskó* János, továbbá a Székely-otthon tagjai élén *Benkó* Gyulával, az otthon elnökével.

Nagy számban voltak képviselve a megnyitáson a hölgyek is, akik között a felügyelők és elárusítókon kívül megjelentek: *Urban* Ivánné, özv. *Hauser* Károlyné, *Tagányi* Istvánné, *Szabó* Zoltánné, dr. *Szilvássy* Lászlóné, *Schmidt* Gyuláné, *Lipthay* Györgyné, *Benkó* Gyuláné, *Nagy* Györgyné, *Orbán* Lászlóné, *Kertay* Ilma, *Nikolits* Ilonka, *Schmidt* Paula, stb.

A terem északi oldalának közepén székely szöttesekkel leborított emelvénny állott, innen mondta el *Institoris* Kálmán polgármester a következő megnyító-beszédet:

Az aradi székely-otthon buzgalkodása módot és alkalmat nyújt nekünk arra, hogy az Erdély bércei között lakó székely testvéreink fejlődésnek induljék az iparát a bazárban megismerhessük.

Mi, akik a kereskedőink és iparosaink kirkátaiban napról-napra látjuk a külföld gyár-iparának, és a Királyhágón inneni fejlettebb iparunknak a divat, az izlés, a kényelem és az

üzött gunyt belőlem; régi jóbarátam négyen félrevonultak tőlem, rosszindulatú embernek tartván, amiért mindig oly komoly vagyok, de erre mitsem adtam. Nincsen emberismeretük, ennyi az egész! — gondolám. Hanem hogy már még a szeretett élettársam is, kívül tiz év óta vagyok boldog együttlében, szívtelen, rossz apának tartson, ez már mégis csak sok a jóból!

— Megbocsáss, édesem, de ez egyszer nincs igazad! — mondám felindulástól remegő hangon. Meghözök gyermekeimért minden áldozatot, amennyire lehetőségemben áll. Éjemet, nappalomat, minden percnyi időmet az ő boldogításukra szentelem. Nem érdelem hát a bántalmat.

— Ugyan, sokba is kerülne a karácsonyfa s mily örömet szereznel nekik vele.

— De ha nincs miből venni? A harminchárom forintból huszonhárom krajcár van még a zsebemben. Ezt meg dohánnyra szántam. Mit csinálod dohány nélkül a hosszú ünnepen?

A kicsinyek aludtak; édes, boldogító álmot nehezült csukott szemhéjaikra. Vince bizonyára a nagy fapárpával játszott álmában, mert fel-felkacagott néha. Aranka meg a szép hajszababút öltöztette. Hát a kis Zoli? A fukszia nyíláshoz hasonló két kis piros ajka nyitva volt; talán mézeskalácsot látott álmában.

Néztem őket szeretettel, fájdalommal. Óh, ha telnek miből, hogy vinném meg most szék-

mukra a bazár összes játékszereit! Szegények, milyen édeset álmodhatnak. Nem is gondolják, hogy míg ők az álmot tüdőre szárnyain már elérők az áhított vágyat, az alatt a rideg valóság elmetszedegeti reménységük szálait.

Borzasztó álmom volt az éjen. Szeretleimet, kikért forr minden csepp vére keblemnek hideg ravatalon, kiterítve láttam. Elő! Vince, kezében a nagy fapárpával, mellette éghaju kis lányom, a kedvenc babával: azután feleségem, a hü élettárs, keblén a gögicselő kedves kis Zolival. Ajuk néma, hideg. Nem felelek esdő szavamra és én sírok, kezeimet tördelem, örülség környékez e borzasztó csapásra! Jaj, beh jó volt, mikor felébredtem! Uram, őrizz: ha csakugyan úgy lenne!

Kedvetlenül, nyomott kedélyhangulattal mentem tanítani az iskolába. Még akkor is, fejemben kóválygott a borzasztó álom láza. Sétáltam fel s alá az iskolában könyfűrösztött szemmel. Alig láttam a gyermekeket. Ugy elfogta szívemet a fájdalom, hogy miért is vagyok én ily szegénysorsban! Hát isten ő szent felsége nem juttathatott volna nekem is valamit a Rotschildokéból? Mire azoknak annyi tengervágyon? Vagy hiszen, ha már ebből nem jut is, legalább a miniszter ur szívét lágyítaná könyörületre irántam, hogy kedvezően intézzé el fizetésjavítás érdekében hozzáküldött kérvényemet!

Merengő lelkekre ránehezültek a súlyos gondok, mint megannyi mesebeli óriási ször-

nyek. Kinozták, zaklatták, tépték. Egyik gyermek éppen a történelemből felelt. Azt sem tudom, mit beszél. Ráhagytam, hogy jól van! Nem voltam magamnál... Karácsonyán, csillogó játékszeren röpkedett az elmém.

Merengésemből nöm belépte risztelt fel.

— Jer csak egy kissé! — szólalt meg mosolygó ajakkal. — Hazajött már a szolga a postáról s azt mondja, hogy valami ajánlott levél van ott a részedre. Hát ha a magas miniszteriumtól jött le a fizetésemelésed?

Nagyon megörültem. Mégis csak jó bízakodni a Gondviselésben!... No lám: éppen az utolsó percekre rendelte ki! Holnap ugyanis bemegyek a városba, megvásárolhatom a gyermekeknek a karácsonyfát, meg a várva-várt játékszert.

— Jók legyetek, gyerekek! — mondtam reggel, hogy utra készülődtem. — Nemsokára eljövök!... Meglátsátok csak: mit hoz nektek a kis Jézuska!

Majdnem sirtak örömlükben a szegények. Kikisérték a kiskaput. Még Zoli is integetett felém apró kacsóival s kedvesen gyűgyögte: „Pá! Pá!”

Siető léptekkel mentem a város felé. A tudás vágya ösztönzött. Ugyan mi is lehet hát az az ajánlott levél!?

Hamvasszintű kőd ereszkedett le a földre s nedvessé tette a zuzmarával hintett fákat. Csi-pős szél sivitott kelet felől, mely a ködöt mi-

elpuhult élet által követelt gyári, és kézi ipari termékeit, bizonyára érdeklél fogjuk tekinteni, hogy a maroknyi székely nép, mely egy évezredet meghaladó időn túl és annyi viszontagságokon keresztül megőrizte nyelvét, faji jellegét és szokásait és amely nép oly messzeesik a nyugat kulturájától és oly ritkán nyílt alkalma az előrehaladt nyugati népek virágzó iparát megismerni, miként ad kifejezést találékony-ságának, felfogásának és ügyességének, tovább eszméit és gondolatait ércből, agyagból, fából, állati és növényi termékekből miként képes oly testté alkotni, melynek megszerzésére ne csupán a hazai ipar pártolása, hanem a kiállított tárgyaknak arányossága, finomsága, izléses idomai és a gyakorlati életben való használhatósága buzdítson.

De örömmel üdvözölöm a székely-otthon bazarját még azért is, mert az nem akar versenyezni a mi helyi iparunkkal, hanem megismertetni óhajtja velünk a székely nép házi foglalkozását, iparát és amennyiben ezen házi ipari termékek tetszésünket megnyerik, a forráshoz akarja irányítani figyelmünket, ahonnan azokat könnyen és jutányosan beszerezhetjük.

Midőn ezen izléssel berendezett székely-bazárt megnyitom, egyben szívemből kívánom, hogy a kiállított ipari cikkek városunk közönségének tetszését megszerelve, minél nagyobb kelendőségnek és minél tömegesebb megrendelésnek örvendjenek.

A polgármester beszédje értékes belső tartalmával és meglepően szép külső formájával nagy lelkesedést keltett, éljeneztek és tapsoltak utána. Kezdetét vette ezután a kiállítás megtekintése, majd a vásárlás, amely már az első napon reményen felüli eredménnyel járt.

*

A Székelyföld háziipara alakul a kiállítást néző szemé elé, abból a tarka képből, a melyet a kiállított tárgyak tarka sokasága nyújt. Erről a háziiparról eddig körülbelül azt se tudtuk, hogy van, most meglepetve látjuk, hogy mily tökéletes, izléses produktumok előállítására képes.

Nagy számmal vannak a székely-asszonyok kézimunkái. A stíjűk hasonlít egy kissé a katalasztogi varrottashoz, de mégse az. A varrottasok mellett vastag végekben fekszik a *zagoni szőttes*, a Mikes Kelemen hazájabeli asszonyok munkája. A székely stílus igen kedvesen nyilatkozik meg egy kis báránnyór *mellénykén*, amelyen pamutból színes cirádák vannak ki-varrva.

A parasztasszonyok munkája mellett, a magasabb, modern kézimunka termékeit látjuk egy szekrényben. Ezeket két székely urinó: *Solymossy Panna* és *Solymossy Ágnes*, a kiállítás miniszteri biztosának, *Solymossy Andrén*ek nővérei készítették.

Körülbelül a terem közepén, dobogón, van egy *székely szobaberendezés*, a festett asztal, pad

hamar felszedte és sűrű, gomolygó felleggel alkította.

Nem törődöm a kesernyés idővel. Minden gondolatomat az ajánlott levél foglalta le. Rohantam inkább, mint mentem a postahivataltba. A postatiszt ki jó ismerősöm, hirtelen kiadott részemre egy nyolcadalaku borítékba zárt levelet.

Mintha villám csapott volna le mellettem, dermedten álltam meg egy helyben, s néztem a levelet. Hivatalos borítékba volt zárva. Tehát nem pénz! . . . Ugyan mi van benne? . . . Hátha mégis pénz lesz? Értesítést kapok a fizetésemeléről.

Mohón bontottam föl, s még nagyobb lett levertségem. Fizetési javításért beadott kérvényem jött vissza azzal a hátirattal, hogy kérelmem nem teljesíthető, hanem — mivelhogy bélyeget elfeledtem tenni a kérvényre — a kincstár javára megleleteztetem két forint és ötven krajcárig.

Nem tudom, miképpen nézhettem ki, de annyi bizonyos, hogy mindenki rám bámult. Testem remogott, ajkam vonaglott és szédülő fejjel hagytam el a postahivatalt.

Sohasem gondoltam a meghalásra, de most erősen óhajtottam, hogy bárcsak elolthatnék élettem gyertyája. Mi lesz most már? Hogyan menjek gyermekeim közé üres kézzel? . . . Mít gondolnak azok felőlem, ha majd eljő a karácsony és híre sem lesz az ígért karácsonyának?

és székek. Szembeötlő a magyaros stílusáról, amely azonban nem fajul el a tulipánokkal való túltengésbe.

Egy állványt kisebb és nagyobb vasból készült disztárgyak foglalnak le: ezek *Lánceky Sándor* szentkeresztbányai kohójának termékei. Ugyanez állított ki egy diszes, praktikus szerkezetű vaságyat is a bazáron.

A *Kereskedelmi Múzeum* is nagyobb csoportot foglalt le a kiállításon, a székely háziipari cikkekéből. Ezek között nagy számmal vannak a diszedények, festett korsók, fali tányérok, majd a himzett és kivarrott kötények, ingek, trikók és szőnyegek.

A *földmivelési miniszter* is egyik kiállítója a tárlatnak: a székelyföldi *háziipari tanfolyamok* készítményeit küldötte el. Ezek nem annyira diszes, mint hasznos és olcsó tárgyak: kosarak, kasok, gyékény-szövések, üvegburkolók stb.

A bejáratnál balra van a *játékok* kiállítása. A ki ezeket látja, arra gondol, hogy Székelyföldön van elrejtve valahol a *magyar Nürnberg*. A gyerek-szórakozások mindenféle eszköze, magyar disztékekkel ékesítve. Ezek a játékok nem aféle törekeny, nyulihozzá tákolmányok, hanem mind erősen van megformálva, mintha csak „igazinak” készült volna. Egy brassói játékgyáros is nagy számmal állított ki játékokat, amelyek mindegyikén rajta van a jelvény: *Magyar ipar*.

A háziiparnak ügyességét mutatják a *taplóból* készült tárgyak: sapkák, nehezekek, disztárgyak és egyebek.

Föltebb érdekesekek a háziipari termékek mellett a *székelyföldi ipariskolák* által kiállított dolgok. A *zalatnai állami köcsiszoló ipariskola* drágakő utánzatokat, márványból és kvarcfeléből csiszolt disztárgyakat állított ki. Ezek a tárgyak a *párisi világkiállításon* is voltak, a mikor az *aradi fa- és fémipariskola* növendékei készítették a hozzávaló, diszes vas-szekrényt.

A *székelyudvarhelyi kő- és anyagipari szakiskola* növendékei különféle agyag disztárgyakat, kisebb szobrocskákat és praktikus tárgyakat állítottak ki. Nagyobb igényekkel lép föl egy márvány-csoportozat: egy hegyi gnóm, a mint bányakocsit taszít a vállával.

A játékok egy része a *nyárad szeredai ipariskola* növendékeinek munkája.

Ékessége a kiállításnak, s már az iparművészet remekei közé tartozik *Hargita Nándornak* a székelyudvarhelyi iparszakiskola igazgatójának négy dombormű-képe. Mindegyiken egy magyar népdal van szimbolizálva: *A hét csillagból van a gölcöl szekere . . . Ha meghalok esillag lesz én belőlem . . . Fecském, fecském, édes fecském . . . Esti szellő . . .* Mindegyikén művészi erővel érdekesen, megkapóan nyilatkozik meg az illető népdal hangulata.

Éz, nagy vonásokban a kiállítás képe. A kiállításra készült tárgyak nagy mennyisége bajossá teszi a részletesebb felsorolást. Külön-

Szívetem csaknem széthasogatta a benne tomboló fájdalom. Tántorgó léptekkel mentem az utcán végig, mint aki vendéglői asztal melől áll fel. A két nagyobb gyermek a kiskapuban várt reám, s elébem futottak az ország-utig.

Ruhámba kapaszkodva, szemükben ragyogó örömmel kérdezték:

— Mit vett, apa, kedves apa?

— Semmit! — feleltem mogorván, azt sem tudva, mit beszélek.

A kicsinyek nagyon elszomorodtak és bánatos érzésekkel lépdelték utánam. Ahogy beléptem a szamába, feleségem mosolygó arccal fogadott.

— Ugy-e, hogy pénz volt? Hiszen gondoltam én mindjárt.

— Az ám, — feleltem keserű hangon. — Csak az a baj, hogy tőlem kéri!

Bus érzésekkel beszéltem el a kérvény történetét, s hogy a kicsinyek kimentek a szobából, nőm nem tarthatta vissza könyeit. Magam is nagyon meg voltam illetődve. Arra rezzenem föl, hogy perog a könyvem sűrű egymásutánban. Hát ezt érdemeltem én, ezt? . . .

Borzadtam a korácsonyestétől, a mikor érkezett, nem tudtam mit tenni egyebet, azt mondtam a gyermekeknek, hogy nem hozott a kis Jézuska semmit, mert rosszak voltak.

ben is a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, továbbá a székelyudvarhelyi iparfejlesztő bizottság, a mely a tárgyakat összegyűjtötte, inkább arra törekedett, hogy a hasznos és kelendő, mind a szemet izgató dolgok kerüljenek a bazárba.

Az aradi közönség bizonyára nem dugja a háta mögé a kezeit, amidőn arról van szó, hogy a bazár pártolásával a székelyföld nyomorán enyhítsen. De akármennyit sikerül elárusítani a bazáron, az igazán üdvös hatása akkor lesz meg az aradi *Székely-otthon* hazafias buzgólkodásának, ha az aradi kereskedők közreműködésével a Siculidium háziiparának Aradon állandó piacot tudnak teremteni. Tanui vagyunk annak, hogy ez eddig se a kereskedők jóakarátán és hazafiságán mult. A közönség még mindig szivesebben veszi a külföldi produktumokat, amelyek néha a fejlettebb izlés, néha az ár tekintetében versenyezhetnek a belföldi cikkekkel. Reméljük, az aradi székely bazár fölkel a közönség körében a székely iparcikkek iránt való rokonszenvet, s akkor a kereskedőknek is könnyebb dolguk lesz azok forgalomba hozatalával.

Az aradival egyidejűleg *Deörcenben* nyílik meg ugyanily székely háziipari kiállítás, ez a két tárlat szép tanujele annak, hogy az Alföld nagyobb központjai milyen testvéri szeretettel karolják föl a székelyek ügyét.

Kilenc évig

ártatlanul a börtönben.

(Ki volt a gyilkos?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 18.

A kasseli törvényszék börtönéből tegnap szabadon bocsájtottak egy embert, aki kilenc évig viselt nehéz rabságot más helyett. Egy héttel ezelőtt jelentkezett az igazi bűnös, aki töredelmesen bevallotta a bűnét, a miért mást ítélték el és másnak kellett szenvednie.

AZ 1892. év karácsony estéjén Kasselben meggyilkoltak egy *Mackler Albertné* nevű 51 éves asszonyt. Macklerné saját házában lakott és nagyon visszavonult életmódot folytatott. Mindössze egy lakót tartott, akivel nagyon ritkán érintkezett. Ez a lakó *Bohrein Jakob* cíjész és neje volt. Két szobából álló lakásuk volt Mackleréknál, aki főként azért türte meg őket házában, mert nem volt gyermekük. Macklerné zsigori asszony hírében állott, noha senki nem tudott erre bizonyítékot szolgáltatni. Macklernének a férjéről azt rebesgették, hogy még él, de valami nagy bünt követhetett el és azért van távol a nejétől.

A fentnevezett időben a gyilkosság, napja előtt két héttel, a lakó és a háziasszony közti egyetértést megzavarta egy kellemetlen ügy. Bohreinné ugyanis Macklernének a házbér egy részének fejében lakását gondozta és takarította. A takarítással soha nem volt baj, csak az utolsó időben, amikor Bohreinné összetört több értékes holmit. Macklerné megharagudott ezért és nem engedte többé lakásába, sőt mivel tartoztak neki és nem tudtak fizetni, december 25 ére kijelentette, hogy ki kell költözniök. A tartozás fejében lefoglaltatta a holmijukat s mikor protestáltak ellene, a bíróság elé citálta őket, a mely jóváhagyta Macklerné intézkedését. A tárgyaláson Bohrein összetett kezekkel könyörgött, hogy legalább két hétig türje meg őket, míg egy vidéki rokonuktól penzt szereznek. De Macklerné hajthatatlan maradt.

— Nincsen biztonságban az életem már tőlük — szólt a híró előtt — azért csak hurcolkodjanak ki.

— De Maklerné, hiszen mi jámbor embe-

rek vagyunk, kik nem bántunk senkit sem. Miért gondolja, hogy mi életére törünk?

Nem használt semmiféle könyörgés és engesztelés. Bohrein ekkor elkéserevésében afelett, hogy az asszony szive nem lágyul meg, így kiáltott fel:

— Az Isten meg fogja verni ezért és ha nem, akkor majd találunk alkalmat, hogy megboszuljam magam ezért!

Ez a kijelentése sodorta később a hajba. Karácsony napját követő ünnepnap reggelén Macklernél ágyában megfojtva találták. Szája be volt tömve, nyakán fojtogatás nyomai látszóttak. A rendőrség vizsgálatot indított és le tartóztatta Bohreint, a ki ellen a gyanu irányult. A gyanura surlódásuk és a bíróság előtt tett fenyegetése adott alapot. Bohrein a gyilkosság éjjelén egyedül volt otthon, mert neje elutazott vidéki rokonaihoz a szükséges pénz előteremtéséért. Ez is egy lényeges ok volt a vizsgálatnak ellene való megindítására. Bohrein persze sirva hangoztatta ártatlanságát, de a látszat annyira ellene volt, hogy még saját neje is, a mikor visszatért rokonaitól és értesült a bajról, a börtönben meglátogatta férjét, így kiáltott fel:

— Jakab, az Isten szerelmeért, csak nem te követted el igazán a gyilkosságot?

A szörnyű vád a szerencsétlen embert, a ki semmivel sem tudott védekezni és még csak alibit sem tudott igazolni, teljesen apatikussá tette, most már nem törődött semmivel sem, különösen, amióta neje a végtárgyalás előtt halt meg bánatában. Egy napi rövid tárgyalás után a bíróság gyilkosság miatt életfogytiglani fegyházra ítélte. A halálbüntetést csak azért nem mérte ki rá, mert a gyilkoságnak szemtanuja nem volt.

Kilenc esztendeje mult már mult év decemberében, hogy Bohrein a börtönben sanyalódott. Már egészen beletörődött sorsába, megszokta a börtön levegőjét, s nem kíváncsított a világra. A mult héten aztán nagy fordulat állott be sorsában. A törvényszék előtt egy összetörődött ember jelent meg, aki okmányokkal igazolta, hogy ő Mackler Albert, a meggyilkolt Mackler Albertnének a férje. Együttal bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el. Nejét, akitől elváltan élt, mert azt hűtlenségen érte egy izben, többször titokban meglátogatta és kérte, hogy fogadja vissza magához. De hiába. A gyilkosság éjjelén a nélkül, hogy valaki sejtette volna, megint megjelent neje mellett azért, hogy szivét meglágyítsa és arra bírja, hogy legalább a karácsonyi ünnepekre magához fogadja. Miután minden engesztelési kísérlete hiába valónak bizonyult, lelkét előntötte a harag és megfojtotta feleségét.

— Magam sem tudom, hogy történt, agyamat ellepte a vér és magamon kívül magamhoz szorítottam az asszony torkát, míg meghalt. Ekkor a szekrényhez léptem, onnan az általam is jól ismert helyről, elvettem egy takarékpénztári könyvecskét, a mely 8000 márka készpénzről szólt. Csendben, senki által fel nem fedezve elhagytam a házat. Tudtam, hogy helyettem mást fogtak el és ítéltek el örök rabságra és kezdetben örültem is ennek. Mikor azonban a véres pénzzel megkezdett minden vállalkozásom balul ütött ki és újra a nyomorba süllyedtem vissza, erőt vett rajtam a lelkismeret furdalása. Ez hozott most engem ide, hogy bevalljam tetteimet, hogy azt az ártatlan embert kiereszessék! . . .

Mackler e vallomására nyomban vizsgálatot indítottak és miután kiderült, hogy igazat mondott, Bohreint azonnal szabad lábra eresztették. Valószínűleg kártérítést fog kapni.

TAVIRATOK.

A venezuelai mozgalmak.

London, december 18. A londoni lapok jelentik Willemstadból: Az *Indefatigable* és *Vineta* angol hadihajók ideérkeztek, hogy szemet vegyenek fel a két hajó mindegyike 600 lövést tett Puerto Cabello bombázásakor. Néhány zsákmányul ejtett venezuelai ágyut idehoztak. Puerto Cabello bombázásakor két venezuelai ember esett el. A *Falke* német cirkulohajó felfegyverzett naszádot küldött a marakaiból lagunára, a melyek a *Miranda* venezuelai ágyunaszádot elkobozták.

Castro mondjon le!

London, december 18. A *Daily Mail* jelenti Willemstadból: A venezuelai felkelők Valenciához kezelednek. Carracas lakossága Castro lemondását követeli. Castro hír szerint elrejtőzött. A londoni lapok azt jelentik Willemstadból, hogy *Andrade* volt venezuelai elnök Kolumbiából odaérkezett.

Az aradi püspöki szék.

(Jelentős fordulat a nemzetiségi politikában. — Lehet-e Mangra vikárius? — Az új püspökválasztás. — Fővárosi lapvélemények. — Gáll József püspökjelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 18

Mangra Vazul sorsa tehát meg van pecsételve: a pünkösdi királyság véget ért s a vikárius ur, kit a temesvári törvényszék vadtanácsától fel egész a főrendiházig meghurcoltak, immár bizonyos, hogy soha nem ül bele a püspöki székbe.

A „*Magyar Szó*”-nak holnap Aradra érkező száma — mint budapesti tudósítónk táviratban jelenti — Mangráról írva, többek közt ezeket mondja:

„Készséggel elismerjük, hogy a kormány, kellő tájékozást szerelve magának Mangra ügyei felől, végre jónak látta a nemzetiségi politikában is erélyesen fellépni. A miniszterelnök és a kultuszminiszter állásfoglalása szemelláthatólag nyomtatékosan kívánja megértetni azokkal, a kiket illet, hogy Magyarországon csak olyan ember vezetheti egy egyházmegye dolgait, ki a multban is kétségtelen jelét szolgáltatva annak, hogy a magyar haza méltó, derék polgára s nem áll magyarelles áramlatok szolgálatában.

Ha már most következetesek akarunk maradni, akkor felmerül az a kérdés, mi történik Mangra püspöki helynökségével? Mert ha Mangra nem lehet Magyarországon püspök, valószínűleg ugyanazon okoknál fogva nem lehet püspöki helynök sem.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a *Statutul Organic* 96-ik §-a szerint az elárult püspöki szék három hónap alatt betöltendő. *Goldis* halála óta már nyolc hónap eltelt, az új választásra vonatkozólag tehát sürgősen megteendő az intézkedések, hogy a törvényes követelményeknek minél előbb elég legyen téve.

A magyar közvélemény elégtétellel, egyöntetű helyesléssel veszi tudomásul a királyi ténnyel, a mely Mangra Vazulnak aradi püspökké történt megválasztását nem erősítette meg. Ez nyilatkozik meg a budapesti lapok mai számának erről szóló cikkein, a melyekről az alábbi szemelvényeket közöljük:

Az *Egyetértés* ezt írja: „Szívesen ismerjük el, hogy a kultuskormánynak ez az erélyes

lépése beteg nemzetiségi politikának hosszú idők után tiszta és okos cselekedete. Ott találta a nemzetiségi fészkelődéseket, ahol azok a legveszedelmesebbek s a legérzékenyebbek. Az aradi választás a román nemzeti szellem tüntetése volt s a kormánynak ezzel szemben meg kellett mutatnia, hogy feladata: a nemzeti szüveénítés képviselője s meg kellett védenie a magyar állam jogát és tekintélyét a nemzetiségi egyházi szervezet támadása ellen s áthatólag dokumentálni kellett, hogy a magyar állampolgár aspirációi csak a magyar nemzeti ideálok szolgálatában álló nemzeti hatalom, mint megbonthatatlan egység keretében juthatnak kifejezésre. De méltányolnunk kell a kultuskormány elhatározását főképp azért, mert örvendetes fordulatot jelent az eddig annyira kényes kérdéseknek deklarált egyházi ügyek elintézésében is. Illetékes helyről s nyomtatékosan megértették azokkal, a kiket illet, hogy a magyar állam politika követelményeit oportunitási okoknak nem rendelhetni alá, az elismert bűnöket pedig a jövő illuzóris kilátásai fejében, a mire éppen az egyházi méltóságok betöltése körül van nálunk elég szomorú példa, nem lehet elfeledni.”

A *Budapesti Napló* szerint „magas etikai jelentősége van a korona elhatározásának. Mangra Vazul a legmélyebb erkölcsi bukásból a legmagasabb erkölcsi polcra akart emelkedni. Letaszították az utolsó lépcsőfokról. A *papa esilibi-dáke* kopogtatott a magyar főrendiház ajtaján, visszautasították onnan, mikor már a kilincsen volt a keze. Reméljük, ez meg fogja tenni a maga kijózanító hatását ott, ahol szükség van rá.”

A *Független Magyarország* az írja, hogy a királyi döntés egyuttal figyelmeztetés arra is, hogy aki a hazában boldogulni akar s aki a magyar alkotmány által biztosított kedvezményeket és polgári kitüntetésekkel élvezni óhajtja, az előbb mindezekre tegye magát érdemessé.

A *F. M.* ugyanebben a cikkben az új választás esélyeivel foglalkozva, vastag tévedésbe esik: azt írja, hogy Hamseát a pártja el fogja ejteni és helyette Gáll József főrendiházi tagot lépteti fel, aki végzett theológus, özvegy ember és régi vágya, hogy püspök legyen. Gáll József tudvalevően nyugalmazott *kuriai bíró*, a ki ugyan foglalkozik román egyházi ügyekkel, de papi ruhát sohase viselt és eszébe se jutott, hogy a püspökségre áhitozzék, hanem tekintélyének egész erejével *Hamsea* Ágostont támogatja.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: *Niobe*, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: *Niobe*, operette. (Páratlan bérlet.)

* **A bagdadi hercegnő.** Ifj. Dumas Sándornak nagystílű, tulregényes színművében lépett fel ma este *P. Lukács* Juliska, az aradi színház időszakos hősnője. Lionettét játszotta, s jelentékeny sikerben volt része. A mellett, hogy meleg érzések forrongtak alakításában, addig a h. tárgy, melyet ez a szerep megenged, természetes tudott maradni, s ez nem kis érdem. Több megkapóan szép jelenete volt, melyben magával ragadta a közönséget. A szelidebb részleteket általában jobban csinálta meg, mint a nagyot kívánó kitöréseket. Tapsban bőven volt része. Ternyey, mint Jean de Hun gróf igen becses alakítást mutatott be: szívvél játszott, s egyszerű, művészi eszközökkel ért hatást. *Csiky* László (*Nourvady*) nem tudta eltalálni nehéz szerepének hangját. (—)

* **Niobe.** Holnap délelőt tartják meg *Niobe* operettből a nyilvános főpróbát, melyre az

igazgatóság a sajtó képviselőit meghívta. Az operett szép zenéjével nagyhatásúnak ígérkészik és úgy mint *Casanova*, hosszabban lesz a műsoron tartható.

* **Lohengrin.** Wagner Richard hatalmas operájára szorgalmasan készül a társulat opera személyzete. Az előkészület már annyira haladt, hogy ma már megtarthatták az első ensemble próbát a színház zongora termében. Ez opera előadásával *Zilahy* igazgató, mint uttörő jelentkezik, mert ilyen nagyszabású zenemű magyar vidéki színpadon még előadásra nem került.

* **Pethes a Nemzeti Színházban.** A vidéki, de különösen az aradi közönség előnyösen ismeri *Pethes* Imrét, az ifjú színész-nemzedék kiválóan talentumos tagját, akit egy pár évig tartó vidéki szereplése után a Vigszínház igazgatósága szerződtetett. Pethes az elmúlt hetekben vált meg a Lipót-köruti színházról s most arról értesülünk, hogy *Somló* Sándor a Nemzeti Színház tagjai közé szerződtette.

* **Kordy Dezső** londoni gondorka művész, városunk fia tegnap tartotta a fővárosban hangversenyét óriási sikerrel. Mint értesülünk a zseniális fiatal művész a jövő hónapban szintén fellép Aradon.

Vizsgálat a makói rendőrfogalmazók ellen.

(A gyanus mellékjövendelmek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, december 18.

Makó város több ízben elhalasztott december havi rendes közgyűlése meglehetősen zajosan kezdődött meg ma délelőtt. A város érdemes atyái benne vannak a beszélgetésben, órákig megy a vitatkozás egyes tárgyakkal, így aztán nem csoda, hogy délig a tárgysorozatnak alig negyedrészt intézték el.

A gyűlést *Farkas* József polgármester délelőtt 9 órakor nyitotta meg s bemutatta *Tamási* József városi képviselő indítványát, aki újból feliratot kér intézni a kereskedelmi miniszterhez, hogy a közmunkaváltás ne iga, hanem adóforint után vettessék ki *Bán* Zsigmond dr. ügyész, *Ormos* Ede dr., *Báló* Benedek és *Nagy* István felszólalása után az indítványt azzal a kiegészítéssel fogadták el, hogy az adókievetés megváltoztatását a törvényhozástól is kéri s pártolására felhívják az összes rendezett tanácsú városokat.

Két fizetésemelés iránti indítványra került ezután a sor. Valami 140 képviselő indítványt írt alá, hogy a két rendőrfogalmazó és a közigazgatási iktató, évi fizetése 1000 koronáról 1400-ra emeltessék föl. Azt hihetné valaki, aki nem ismerős az itteni viszonyokkal, hogy ha 200 képviselő közül 140 aláír valamit, azt határozatnak lehet tekinteni, mert hogy a nagy többség biztosítva van, Makón ez nem így van. Megindult a szóáradat s a legtöbb felszólaló azt vitatta, hogy az aláírás csak aláírás, mert más a képviselő a piacon és más a közgyűlési teremben s leszavazták az állandó választmánynak még azt a javaslatát is, hogy ne ötetszeresen emeljen a képviselőlet fizetéseket, hanem bizza meg a tanácsot, hogy a szegény kisebb hivatalnokok javadalmazására való tekintettel hozza arányba a tisztviselők fizetését, azaz hogy ily irányban tegyen előterjesztést a képviselőletnek.

Annál a tárgynál egyébként egy kis párázs heccz is kerekedett. *Nagy* István képviselő mikor megindokolta, hogy miért nem marad az aláírása mellett, többek között azt is felhozta, hogy a rendőrfogalmazóknak az 1000 korona fizetés mellett, a mellékjövendelmük is megér 400 koronát. *Cserepus* János főkapitány ezt a kijelentést jegyzőkönyvbe kérte vétetni és vizsgálatot kért a polgármestertől, hogy mi ezimén van a rendőrfogalmazóknak mellékjövendelmük?

A képviselők fészkelődtek zajongtak s a felszólalások is mind a jegyzőkönyvezés ellen irányultak, a polgármester azonban kijelentette, hogy a vizsgálatot megtartja.

Azután a fogyasztási adóhivatal ügyvezetőjének dolgára került a sor, amely elfoglalkoz-

tatta a képviselőlet egész a gyűlés bezártaig, fél egy óráig. *Deák* Lajosnak, a fogyasztási adóhivatal ügyvezetőjének, a tiszta bevétel 10 o/o-a jár, amely a múlt évben — az ő általa egybeállított zárszámadás és kimutatás szerint — 1905 koronát tesz ki. Ez neki a zárszámadások felülvizsgálása és jóváhagyása után jár, amint azt a belügyminiszter megállapította. Ő azonban nem várta be a számadások felülvizsgálását, hanem — hogy a járásbírósnál indíthasson keresetet — 1000 koronáért beperelte a várost. Mikor a keresetet beadta, a polgármester nyomban elmozdította az ügyvezetőt állásától, mert mint alkalmazottat, felmondás nélkül el lehet bocsájtani. A pert *Deák* megnyerte, mert — a bíróság indokolása szerint — az ügyvezető az őt jogosan megillető százalékra nem köteles időtlen-időig várakozni.

Ez a kettős ügy provokálta a hosszú vitát. A bíróság ítéletét meglebbezi a képviselőlet, az ügyvezető elmozdítását illetőleg pedig felolvastatták a képviselők minden egyes felvett jegyzőkönyvet, panaszt s a hosszú vita vége az lett, hogy helybenhagyták a polgármester intézkedését.

A délutáni gyűlésre kisebb jelentőségű tárgyak maradtak.

Krieghammer lemondott.

(A közös hadügyminiszter bukása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 18

Tegnap éjjel 2 órakor az a hír érkezett Bécsből, hogy *Krieghammer* Odön br., a közös hadügyminiszter beadta lemondását. Ma már a *hadügyminiszter lemondásának híret hivatalos helyről is megerősítik*, *Krieghammer* távozása tehát befejezett dolog.

Egy újabb távirat szerint a király elfogadta a közös hadügyminiszter lemondását. Ez ma délben történt, a mikor *Krieghammer* kihallgatásra jelentkezett a felségnél.

A hadügyminiszter bukása a véderő javaslatokkal van összefüggésben. *Krieghammer* állása tulajdonképp már tavaly megrendült s biztosra volt vehető, hogy lemondása, ha nem is azonnal, de be fog következni. Azóta új okok merültek fel, amelyek *Krieghammer* állását még jobban megrendítették. Nagyrangu katonatisztekkel való súlyos összeütközéseit tettezte az új ágyakkal való kísérletezés elhuzódása és költséges volta. A katonai javaslatok nyomán támadt válságban sem tudott megállani s mindez siettetete immár bekövetkezett bukását.

Apóttartalékosok behívásáról rendelkező törvényjavaslattal hanyatlott alá *Krieghammer* szerencsecsillaga. A felség elnöklete alatt tartott minisztertanácson, a melyen a magyar miniszterek közül *Szell* Kálmán és *Fejérváry* Géza báró vettek részt, a magyar honvédelmi miniszter kegyetlen kritikával ostromozta azt a sompolygó katonai politikát, amelyet *Krieghammer* báró követ.

Maga a király is osztotta magyar miniszterének véleményét; de mert ágyu volt s hozzá való legénység nem volt s mert nyílt katonai követeléssel nem akarták még jobban megbolygatni az amugy is megbolygatott monarchia két államát, a tanács jóváhagyta a javaslat betérjesztését.

A csufos kudarc, hogy a javaslatokat vissza kellett vonni, teljesen megrendítette *Krieghammer* állását. Elnevezték „kifordított miniszter”-nek, aki a hadi szervezetben mindig a bélést csináltatta meg előbb s csak azután a hozzá való kabátot. Közrejátszott *Krieghammer* megbuk-

atásában *Szögyény-Marich* László jelentkezése ő felségénél, akivel bizalmasan közölte, hogy a német katonai attacné a hadgyakorlatokon szerzett benyomásai alapján nem éppen hízegő bírálatot mondott a közös hadseregről s a tisztek felegyelméről. Ez is *Krieghammer* büne.

A katonatisztek, kivált a tábornoki kar, régtől ellenszenvvel kísérte *Krieghammer* működését. Az az erőszakosság, amelyet *Krieghammer* a nyugdíjasok egyesületével szemben tanusított, mélyen sértette a tényleges tisztikart is. Ez a botrány tisztán *Krieghammer* erőszakosságának eredménye volt.

Osztrák parlamenti körökben *Krieghammer* utódjaként *Pittreich* és *Schönaich* altábornagyokat emlígetik, de nem lehetetlen, hogy *Lobkowitz* herceg budapesti hadtestparancsnok lesz az új közös hadügyminiszter.

Késő éjjel azt telefonálják Bécsből, hogy *Krieghammer* utódja *Pittreich* altábornagy lesz, aki nem régen, mint a vezérkar helyettes főnöke, érdemes munkásságot fejtett ki s szaktudásánál fogva is méltó e magas politikai állás betöltésére.

(*Krieghammer* Odön lovassági tábornok és Ausztria Magyarország közös hadügyminisztere nemese családból született Landshutban 1832-ben. Miután a bécsúj helyi katonai akadémiát elvégezte, 1849-ben tényleges szolgálatba lépett hadnagyi rangban az 5-ik dragonyos-ezredbe és még ugyanazon évben részt vett a függetlenségükért harcoló magyarok ellen vezetett háborúban. Hasonlóképp részt vett azon hadjáratokban is, melyeket Ausztria az olaszok és a poroszok ellen viselt. Miután a központi lovassági és a hadi iskolát elvégezte, 1869-ben őrnaggyá s a király szárnysegédévé nevezetett ki. 1874-ben ezredes, öt évre rá vezérőrnagy s 1881-ben altábornagy lett, azután a lemergi lovashadosztály, majd a 6-ik gyalog hadosztály parancsnoka volt, 1889-ben pedig az első hadtest parancsnokává nevezetett ki Krakkóba. 1891-ben lovassági tábornok lett, 1893. szeptember 23-án a Bauer halálával megüresedett közös hadügyminiszteri állásra nevezetett ki.)

Pintye György büntársai.

(Pénzhamisítók a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 18.

Az aradi kir. járásbírósa előtt ma egy egész pénzhamisító banda állott, melynek tagjait avval vádolta az ügyészi megbízott, hogy a *Pintye* György által készített hamis pénzeket forgalomba hozták s így a hírhedt ex-detektív büntársai lettek.

Az aradi rendőrség október 24-én a piacon megcsipte *Spicián* Kosztát, *Szerendán* Jelinát, *Paulisán* Jeltát és *Jovanov* Demeternét, a mint hamis egyforintosokkal fizették ki a megvásárolt árukat. A tárgyaláson bebizonyosodott, hogy a pénz hamis voltáról tudomásuk volt s ezért *Beniczky* Kálmán ügyészi megbízott kérte a megbüntetésüket. *Révay* Kálmán albiró 3—3 napi fogházra, mint fő- és 10—10 korona mellékbüntetésre ítélt közülök hármat.

A negyedik vádlottal, *Jovanov* Demeternével szemben azonban megváltozott a vád álláspontja. Kiderült ugyanis, hogy *Jovanov* Demeterné a forgalomba hozott egy és két koronásokat *Pintye* Györgyötől kapta, akiről tudta, hogy pénzhamisítással foglalkozik. Ezenkívül találtak a lakásán a hamis pénz gyártáshoz szükséges eszközöket is.

Beniczky ügyészi megbízott erre azt indítványozta, hogy az iratokat megfelelő eljárás

végzett tegyék át a nagyvárad kir. ügyészséghez, mely majd pénzhamisítás büntette miatt emelhet vádat Jovanov Demeterné ellen.

A bíróság az indítványnak helyt adott s az iratokat a nagyvárad kir. ügyészséghez tette át.

Egy másik pénzhamisítási eset volt a *Nikolin Jánosé*. *Gajda* detektív múlt szombaton a Vörös ökörben rajta kapta *Nikolin Jánost*, mikor hamis forintosokkal akarta kifizetni a cehet. *Gajda* felszólította, hogy adja elő minden pénzét, mire *Nikolin* kiadott a detektívnek három darab egy forintost.

A korcsmában, *Nikolin* társaságában volt még *Karácsonyi Antal* pécskai lakos. Ettől megkérdezte a detektív, nincs-e nála hamis pénz. *Karácsonyi* azt felelte, hogy az imént kapott *Nikolintól* tíz forintot, de nem tudja, van-e közte hamis. Mikor a pénzt megnézték, kitűnt, hogy hét darab forintos hamis volt.

Nikolin rettenetesen tagadta, hogy ő a pénz hamis voltáról tudomással bírt volna. De a rendőri nyomozás kiderítette, hogy nemcsak tudott, hanem egyenesen büntársra *Pintyének*. Nála lakott ugyanis a *Pintye* anyja s ebben a lakásban, mely egy szobából állott, gyártottak hamis pénzeket.

Beniczky ügyészi megbízott fenforogni látván a pénzhamisítás büntettét, azt indítványozta, hogy az iratokat tegyék át az ügyészséghez.

Karácsonyival szemben, miután a pénzt nem hozta forgalomba, *Beniczky* elejtette a vádat, mire *Révay* bíró beszüntette ellene az eljárást.

SPORT.

+ **A tornaegylet ünnepélye.** Az *Aradi Tornaegylet* szombaton tartandó disztornázásának főpróbája péntek este 8 órakor lesz a polgári fiúiskola tornatermében. A tornaünnepélyben résztvevő tagokat felkéri az elnökség, hogy a főpróbára teljes számban megjelenjen szíveskedjenek. Egyben az intelligens közönség tájékoztatása végett közli az elnökség, hogy a tornaegylet összes tagjainak meghívók küldettek, ezeken kívül 400 drb. meghívó küldött szét. Miután a tornacsarnok szűk területe csak korlátolt számú meghívó kibocsájtását engedte meg, ha valaki tévedésből meghívót nem kapott, de arra igényt tart, szíveskedjék *Nagy Sándor* tükör-művezetőhöz fordulni, ki azt készséggel kiszolgáltatja. Az ünnepély szombaton december 20-ikán este pont 7 órakor kezdődik. Az elnökség ez irányban is felkéri a meghívott közönséget, hogy háromnegyed 7 órakor megjelenjen szíveskedjék, mert a későn jövők megzavarják az ünnepély menetét. A tornacsarnok bejáratát lampion fogja jelezni.

Böhm Adolf fogsága.

(A királyi Tábla végzése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, december 18.

A nagyvárad kir. tábla, mint tegnap megírtuk, *Böhm Adolf* védőjének, az előzetes letartóztatás fenntartása ellen beadott felfolyamodását elutasította, valamint feleslegesnek mondta ki *Böhmnek* orvos-szakértőkkel való megvizsgálását is.

A tábla *Ritók* Zsigmond elnöklété alatt, *Balogh Samu* előadása alapján hozta meg eme végzését, melynek indokolása a következő:

Habár a vádtanács végzésében kifejezetten nem is intézkedik, de végzésének abból az indokolásából, hogy a védő által tett indítványt, hogy vádlott orvos-szakértők által megvizsgáltsák, mint célra nem vezetőd, mellőzte, megállapítható, hogy a kir. törvényszék vádtanácsa védőnek azt az indítványát, hogy vádlott orvosokkal vizsgáltsák meg annak megállapítása

céljából, hogy szökése, tekintve nagy betegségét, fizikai képtelenség lenne, megtagadta.

Mint hogy pedig *Böhm Adolf* vádlott előzetes letartóztatásakor a törvényszéki orvos által meg lett vizsgálva és betegsége nem találtatott oly természetűnek, a mely miatt letartóztatása egészségére hátrányos lehetett volna, mint hogy továbbá vádlott betegsége nem lehet törvényes ok letartóztatásának megszüntetésére, a kir. törvényszék vádtanácsa helyesen tagadta meg vádlottnak orvos-szakértők által való megvizsgálását.

Mint hogy pedig a kir. törvényszék vádtanácsa helyesen állapította meg, hogy jelenleg is fennforognak mindazok a körülmények, melyek *Böhm Adolf* vádlott előzetes letartóztatását indokoltá tették, így a vádhatározat meghozatala után a Bp. 267. §-a értelmében az előzetes letartóztatás törvényes alapon tartatván fenn, az e miatt bejelentett felfolyamodást a Bp. 379. §-ának 4-ik bekezdése alapján elutasítani kellett.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi athletikai klub ma bocsátotta ki béli meghívóját, a mely így hangzik: Meghívó az 1903. évi január hó 8-án, szombaton a „Fehér Kereszt” szálló nagyertermében az „Aradi Athletikai Klub” sporttelepe javára tartandó hangversennyel egybekötött zártkörű táncestélyre. Jegyek csak a meghívó előmutatása mellett válthatók 1902. december hó 28 tól 31-ig bezárólag a klub helyiségében Templom-utca, Minorita palota I. emelet); január 1-től kezdődőleg a vigalmi-bizottság irodahelyiségében (Fehér Kereszt szálloda I. emelet 3. ajtó); a hál estjén pedig a pénztárnál. Személy-jegy: 4 korona. Család-jegy: 10 korona. Karzat-jegy az első sorban: 4 korona. A többi sorokban: 2 korona. Kezdeté fél 9 órakor. Felfizetéseket köszönettel fogad és nyugtáz A rendezőség.

(=) Családi mulatság. A karácsonyi ünnepek második napján, december 26-án este 8 órakor, néhány aradi család a „Millennium” külön termében zártkörű táncmulatságot rendez. Erre a családi mulatságra ma küldték szét a meghívókat, melyek egyuttal belépti jegyül is szolgálnak.

Ingyen kenyér.

(A kenyeres bolt megnyitása.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, december 18.

A Szabadság-tér 9-ik számú házban ma reggel kilenc órakor megnyílt egy bolt helyiség, ahol naponkint puha kenyeret kap minden szegény, minden éhező. Arad társadalmának könyörületes szívű tagjai lehetővé tették azt, hogy mátol fogva meglegyen a betevőfalat-kenyere minden szegény embernek, aki éhező ebben a városban van.

Délelőtt kilenc órától fél 1-ig s délután három órától négyig tartott a kenyérkiosztás. A kenyérré várók azonban jóval kilenc óra előtt körülállták a kenyeres bolt ajtaját, kergette őket az éhség, a legfőbb parancsoló. A kenyér-osztás megkezdésénél dr. bizottság tagjai közül *Simay István*, *Leopold Zsigmond*, *Glück Károly* és *Stauber József* jelentek meg, a nap folyamán pedig a *Bácskai Béla*, *Domonkos Lajos*, *Domány József*, *Daimel Lajos*, *Glück Károlyné*, *Glück Zsigmond*, *Hegyi Albert*, *Kristyórá János*, *Köhn József*, *Póhl Odön*, *Rosenfeld Samuné*, *Russu-Sirianu János*, ifj. *Schwartz Zsigmondné* és *Weil Alajos* látogatták meg a kenyeres boltot.

Első vendége a kenyeres-boltnak *Schneider Károly* iparossegéd volt. Kilenc órakor nyitották meg a helyiséget, *Schneider* azonban már reggel 7 óra óta ott várt

az ajtónál, hiányosan öltözködve, didegve várta a kenyeret, arcáról leritt az éhség, meglátszott a külsején, hogy napok óta nem evett. El is fogyasztott az éhező ember egy ültő helyében hat karaj kenyeret. A második falat kenyér *Szász Sándor* munkás napját tette boldoggá. Jöttek azután csoportosan a város szegényei, öregek, fiatalok vegyest. A kenyeret kérők között általános szánalmat keltett két töpörödött, öreg, vak asszony. Egy anya három gyermekét hozta el a boltba s a középső fiú, mikor a karaj kenyeret kezébe kapta, sirásra fakadt. Ezekhez hasonló megindító jelenetet, számtalant lehetne felsorolni csak az első napról is.

Az *Aradi Közlöny* szerkesztősége a mai napon 1700 korona és 50 fillért adott át *Leopold Zsigmondnak*, a kenyérosztó-bizottság elnökének és *Glück Károlynak*, a bizottság pénztárosának abból az összegből, amelyet lapunk az ingyen kenyér céljaira a tegnapi napig gyűjtött.

A kenyérosztó bizottság legutóbbi ülésén tudvalevőleg azt határozta, hogy több kereskedésben ívet nyit az ingyen-kenyér adományok számára. Az ívtartó kereskedők közül *Maresch Gyulánál* adakoztak: ifj. *Ki-tzig Jánosné* 10 korona, *D. L.* 10 korona (összesen 20 korona). Az *Erber és Fleischmann* cég ivén: *Hegyi Albert* 10 korona, *Pollak Arnold* 10 korona, az *Urbegy Jóska* ravatalára szánt koszoru megváltásaképp tanulóársai: *Hegyi Gyurka* 10 korona, *Pollak Ernő* 1 korona, továbbá *Ney N.* 1 korona (összesen 24 korona). A *Réthy Lipót* és fia cég ivén: *Réthy Viktor* 10 korona.

A lapunk szerkesztőségéhez beérkezett adományok között első helyen áll az *Aradi-csanádi gazdasági takarékpénztár* száz koronás adománya; nagyobb összeget kaptunk ma dr. *Bácskai Béla* útján egy fogadásból kifolyólag. A fogadó felek *Gaál Ferenc* és *Tenner Lajos* voltak, akik eredetileg két üveg pezsgőben állapították meg a fogadás tárgyát, közös elhatározással azonban ennek 14 korona árát az ingyen-kenyér céljaira adják. Ez a tett önmagát dicséri, vonzó és nemes példa a követésre. — A szépnemet ma *Heinrich Ilonka*, *Heinrich Gizike* és *Freud Leontin* képviselik 10—10 koronás adománnyal, majd három apró kis baba: *Marosy Macika*, *Erzsike* és *Magda*. A jótékony szívek és az emberbaráti célból adakozók névsorát folytatják *Posgay Lajos*, *Varjassy Lajos* és *Kohut Jakab*, aki a *Werner Ferenc* ravatalára szánt koszorut váltotta meg az ingyenkenyér céljaira jutított összeggel, végül *Schatteless Erzsike*, az előbbieket egyenkint tíz-, az utóbbi egy koronás adománnyal.

Eddigi gyűjtésünk kimutatása:

	korona
<i>Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár</i>	100 —
<i>Gaál Ferenc és Tenner Lajos</i>	14 —
<i>Heinrich Ilonka</i>	10 —
<i>Heinrich Gizike</i>	10 —
<i>Freud Leontin</i>	10 —
<i>dr. Posgay Lajos</i>	10 —
<i>Varjassy Lajos</i>	10 —
<i>Kohut Jakab</i>	10 —
<i>Marosy Macika</i>	1 —
<i>Marosy Erzsike</i>	1 —
<i>Marosy Magda</i>	1 —
<i>Schatteless Erzsike</i>	1 —

Összesen: 178 —

Legutóbbi kimutatásunk: 1700 50

Eddigi gyűjtésünk összege: 1878 50

HIREK

Sipulusz Aradon.

— A mérnök-egyesület estéli. —

Arad, december 18

Az aradi mérnök és építész-egyesület legközelebb megkezdí a szőzont. Az előző évek szokásához képest két irányban kezdí a téli működést: a komoly irányt a tudományos és szakfelolvasások rendezésével, a vigabbat pedig az estélyek által műveli az egyesület.

Az első felolvasás január első napjaiban lesz, a midőn *Tóbiás József*, a budapesti Ganzgyár mérnöke tart nagyérdékű felolvasást az olasz villamos vasutakról, vetített illusztrációk kíséretében.

Februárban megkezdik a *táncestélyeket* a Központi szállóban, még pedig házias jelleggel; ezek között, az előző évek szokásához képest, lesz egy mulattató *férfi-estély*, a melyet ezuttal valószínűleg konstantinápolyi zsánerben rendeznek. Ez alkalommal jelenik meg negyedik évfolyama a mérnök-mulatságok hivatalos, *Schör Lajos* szerkesztésében megjelenő lapjának a *Dugóhúzó* nak.

A mérnök-estélyek közül egy előreláthatóan nagyobb szabású lesz; azt remélik, hogy ezuttal fogja beváltani az egyesületnek rég tett ígérétét *Rákosi Viktor* orsz. képviselő, ismertebb nevén: *Sipulusz*. Három év előtt az egyesület fölkerítte őt és *Herceg Ferencet* a fölolvására, s akkor mulatságos módon maradt el mindakkettő. *Sipulusz* ezt írta a rendezőség vezetőjének.

— Miután *Franci* ugyis lemegy és fölolvass, engem talán nélkülözhetek. Majd inkább jövőre ...

Herceg Ferenc ezt írta:

— Miután *Sipulusz* ugyis fölolvass, én talán elmaradhatok. Most el vagyok foglalva, majd jövőre ...

Igy azután mindaketten elmaradtak. *Hanem Sipulusz* szaván fogja az egyesület, tavaly különben beszélgetés közben is megerősítette, s azt mondta, hogy ugyis rég volt Aradon, hát most biztosan eljön.

Az estélyek műsora érdekben most alakul újjá az egyesület *énekkara*, a mely tavaly nyolc emberből állott, de az idén megszaporodott, s érdekes számokkal fogja vonzóbbá tenni a mérnök-estélyek műsorát.

— **A vajudó kiegyezés.** *Bécsből* táviratozzák lapunknak: A reichsrath mai ülésén *Körber* miniszterelnök a kiegyezés dolgában hozzá intézett interpellációkra válaszolva kijelentette, hogy a két kormány az új vámtarifát, valamint a vám- és kereskedelmi szerződést nagyjában elintézte. Némi pontra nincs ugyan még megegyezés, de a döntésnek mindenestre már legközelebb meg kell történnie.

— **A polgármester Budapesten.** *Institúris Kálmán* polgármester ma delután a fővárosba utazott, ahol a város függő ügyeiben jár el az egyes minisztériumoknál. Egyik főcélja a polgármester budapesti utjának a tervbevett utkövezések és utrendezésekről hozott közgyűlési határozatok jóváhagyásának megsürgetése. A csálai szőlőtelephez vezető *badrogi-ut* rendezéséről hozott határozatok a földmívelésügyi minisztériumban vesztegelnek, a *pécskai- és simándi* utak kövezéséről hozott törvényhatósági határozatot pedig egy aradi szabó-iparos megfeleltette s így még ez is jóváhagyásra vár. A polgármester szombaton este érkezik haza Budapestre.

— **Pénztárvizsgálat a városnál.** A városházán ma fejezték be a pénztárvizsgálatot, ame-

lyet három napon át tartott meg *Institúris Kálmán* polgármester elnöklése alatt a pénztárvizsgáló-bizottság: *Gebhart István*, dr. *Opre Péter* tagok és *Vannay Gyula* aljegyző. A bizottság a város pénzkezelése körül mindent a legnagyobb rendben talált.

— **Felolvasás az ingyen-kenyér javára.** Holnapra, e hó 19 re volt kitűzve az első felolvasóest, amelynek jövedelme az ingyen-kenyér céljait van hivatva szolgálni. Az előadás azonban, bár a részvételre nagyszámban jelentkeznek műkedvelők, s a közönség érdeklődéséből már előreláthatóan imponáló volt a felolvasás látogatottsága, mégis közbejött akadályok miatt holnapról elmarad, s azt csak az ünnepek után, január 2-án fogják megtartani.

— **Támadás Metianu ellen.** A „*Kel. Ért.*“ azt a jelentést kapta ma Aradról, hogy *Mangra* pártja *Metianu János* metropolita-érsek kezét látja abban, hogy jelöltjükből nem lett aradi püspök. Bosszujukat most az érseken fogják kitölteni, aki ellen erős támadásokat készülnék intézni a rendelkezésükre álló lapokban. Egyébként a *Mangristákat* igen megdöbentette a korona ismert döntése. *Hamsea* archimandritával szemben *Popp János* protosinellust akarják most jelölni, aki minden tekintetben méltó ugyan a püspökségre, de hivei nem hiszik, hogy többséget szerezzen. A „*Kel. Ért.*“ azt is írja, hogy az új püspök-választást a románok legjobban szeretnék már az új zsinati tagokkal és a jövő évi husvét után megtartani, a metropolita-érseknek pedig ezzel szemben az az óhajta, hogy a választás minél előbb megtörténjen.

— **A hivatalos lap új szerkesztője.** A „*Budapesti Közlöny*“-t, a kormány hivatalos lapját, *Vadnay Károly* halála óta még mindig *Ladik Gusztáv* dr. szerkeszti, mint ideiglenes felelős szerkesztő. Budapesti tudósítók azt táviratozzák ma, hogy képviselői körökben elterjedt hírek szerint a busás jövedelemmel járó szerkesztői állásra *Werner Gyula*, a jeles fiatal író, a magyar-igeni kerület országgyűlési képviselője van kiszemelve. Az így megüresedő képviselői kerületben *Kenedi Gézát* fogják szabadalvú programmal felléptetni.

— **A nagyváradi püspökség.** Nagyváradról jelenti tudósítók: *Schlauch Lőrinc* örökének, a nagyváradi püspöki széknél betöltése most küszöbön áll. Legerősebben tartja magát a hír, hogy a püspöki székre *Szemesi Pál* szepesi püspököt fogják kinevezni. De ujabban a jelöltek közt komolyan emlegetik *Széchenyi Jenő* kanonokot is, a nagyváradi káptalan tagját, a hazafias érzületéről és bőkezűségéről ismert főpapot, aki kulturális és hazafias célokra több nagy összegű alapítványt tett.

— **A román és szerb királyok találkozása.** Bukarestből táviratozzák, hogy *Károly* román király legközelebb *Belgrádban* megfogja látogatni *Sándor* szerb királyt.

— **Közgyűlési vonat.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága az alábbi értesítést teszi közzé: Csanádvármegye folyó hó 22 én tartandó rendkívüli közgyűlése alkalmából a rendszerint csak Mezőhegyesig közlekedő 4. sz. személyvonatunk I. hó 21-én Aradig (érk. Aradra 10 óra 38 p. éjjel) és f. hó 22-én a rendszerint csak Mezőhegyesről induló 1. sz. személyvonatunk Aradtól (ind. Aradtól reggel 5 órakor) fog közlekedni.

— **A székely-bazár sikere.** Ma délben nyílt meg a polgári fiúiskola dísztermében a székely kiállítás s ma este hat óráig már annyi vásárlás történt, hogy *László Gyula*, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára, aki ma a kiállítás megnyitására Aradra jött,

táviratilag rendelt nagyobb mennyiséget az elkapkodott iparcikkékből. Ma este érkezett meg Aradra *Solyomossy Endre* székelyudvarhelyi tanár, holnap jön meg *Sándor János* székelyügyi kormánybiztos képviselője: *Kócs* miniszteri titkár, továbbá a budapesti kereskedelmi múzeum képviselője is.

— **Beállt az olvadás.** A szegedi *Meteor* jós-lata hamar beteljesült: ma alapos fordulat történt az időjárásban. Egész délelőtt hóval vegyesen szakadt az eső, a dermesztő hideg helyett tavaszi mérsékletre melegedett föl a levegő s még éjjel is olvadt a hó, csepegték a báziletők. A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a hőmérséklet az egész országban emelkedett. Nyugaton, a Felső-Duna mellékén a hőmérséklet + 2 től + 7-ig felment. Az ország északkeleti felében zérus és 15 fok között váltakozik a levegő hőmérséklete. Nyugatról különben esőt jelentenek. A Duna a felső részén Pozsonyig, alatta apad, Budapesten azonban tegnap óta 19 centiméter áradás mellett a mai vízmagasság zérus alatt 6 centiméter. A mellékfolyokon s a Dunán is egyebekben a jégviszonyok változatlanok.

— **Az egyetemi tandíj kérdés megoldása.** A budapesti tudomány egyetemen sztrájk voltkszülőben a tandíjelengedések megszorítása miatt. Körülbelül háromszáz egyetemi hallgatót utasítottak el tandíjelengedés iránti kérelmükkel azon az alapon, hogy a tandíjmentesek létszáma betelt. Fővárosi tudósítók ma arról értesít, hogy *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter tizenöt ezer korona értékű újabb tandíjelengedésre jogosította fel az egyetem dékánját, sőt megengedte azt is, hogy az azután jelentkező jó előmenetelű és szegénysorsu egyetemi polgárok is felmenthetők legyenek a tandíjfizetés kötelezettsége alól.

— **A papok ne politizáljanak!** A „*Pol. Corr.*“ jelenti Rómából. A pápa legközelebb kiadandó körlevelében megtiltja az egész katolikus papságnak, hogy bármiféle külső mozgalomban, gyűlésben, vagy tüntetésben részt vegyen. A pápának ezen elhatározására az olasz és francia püspökök ismételt panaszai szolgáltatottak okot, akik azt panaszolták, hogy az alsóbb papság politikai szereplése rendkívül sok kellemetlenséget és gyűlölséget okoz. Az új körlevél arra utasítja a papokat, hogy működésükben szent hivatásuk körén belül maradjanak.

— **A király unokatestvére — a börtönben.** *Madrid*-ből táviratozzák ezt a feltűnő hírt: *De Bourbon de Castellouis* tábornokot, a király unokatestvérét és a Cercle elnökét tegnap este letartóztatták és a főkapitány palotájába vitték. Ez a letartóztatás összefügg a Cercleben üzött játékok ellen a prefektus részéről tett intézkedésekkel.

— **A berlini nagy sikkasztás.** A berlini kereskedelmi és iparbanknál az ugynevezet Darmstädter banknál, mint már említettük, óriási sikkasztást fedeztek fel. Maga az igazgatóság beismeri, hogy a hiány eddig hétszáz ezer márka, mely a további vizsgálat folyamán növekedni fog. A sikkasztást *Neszler* letétkezelő követte el. páratlan ügyességgel, hosszú időn keresztül. *Neszler* a könyvek ügyes meghamisításával tudta eddig bünsit leplezni. *Neszler* vasárnap dél óta eltűnt s most egész Németország rendőrsége üti bottal a nyomát. Esetleg 100.000 márka megtérül a sikkasztó vagyonából. *Neszler* jó családból származik, atyja a berlini francia telep prédikátora. Két év előtt nősült. Felesége a Darmstädter bank igazgatójának a sógornője.

— **A hunyadmegyei főispán gratulációja.** A ház tegnapi ülése alatt, a folyósón, nagy feltűnést keltett egy régi irással ellátott pecsétes okmány. *Serényi Béla* gróf címére jött azon gratulációk kö-

zött, a melyeket a gróf, most, hogy nászutazásáról visszaérkezett, kapott kezébe. Ezt az ósdi formájú pecsétetes okmányt, a Barcsayak dévai várából küldte *Barcsay* Kálmán, hunyadmegyei főispán, a Domokos bátyja, aki ugyancsak fejedelmi sarj. Az iratban fejedelmi szokások szerint van fogalmazva az üdvözlés, kívánva, hogy „házaink közt a barátságos viszony megmaradjon és utódainkra is kiterjedjen.” Az aláírás pedig a következő: „*Colomanus huius nominis primus ex genere Barcha de Nagy. Datum in oppido nostro Déva ut supra.*” Magyarázák a latin irást és konstatáljuk először is, hogy a Barcsayak Déván sem vesztik el humorukat (ámbar az „oppidumok” elveszték) továbbá pedig, hogy vannak még a régi urak közt, a kik a deák irást értik.

— **Karácsony a postán.** A karácsonyi forgalom akadálytalan lebonyolítása és torlódások elkerülése céljából, a kereskedelmi miniszter a december 21-ére eső vasárnapra a munkaszünetet az összes posta és távírdahivataloknál felfüggesztette. Ennélfogva a hivatalok ezen a vasárnapon a posta, távírdá- és távbeszélő-szolgálatot épp úgy fogják teljesíteni, mint hétköznapokon.

— **Motoros vasutak.** Az *Alföldi első gazdasági vasút* kovácsháza-csabai vonalán néhány hónappal ezelőtt megindult az első automobil, mely teljesen bevált és most hatalmas jövedelmet hoz az Alföldi gazdasági vasutnak, mert kocsijai állandóan zsufolásig megtöltve közlekednek az új pályán. Az az előnye ennek a motoros forgalomnak, hogy meglehetősen gyors közlekedési eszköz, amely Csanádmegyét és Békést sűrű, közvetlenebb érintkezésbe hozza egymással. Különösen a tótkomlósiak utaznak sokat az automobilon, mert nap nap után egész tömeg ember megy a csabai piacra, meg a gyulai törvényszékhez, amelynek kerületéhez ez a község is tartozik, amelynek az a különös nevezetessége is van, hogy alig néhány százalék a pótdólya.

A tótkomlósiak azonban nem ülhetnek föl a falujukban a motoros kocsira, mert odáig nem visz el a pálya. Körülbelül öt kilométernyi utat kell megenniük az ugynevezett Géza megállóhelyig, amely az automobilonak hozzájuk legközelebb eső állomása. Ezen kényelmetlen állapoton óhajtának segíteni a tótkomlósiak, akiknek köréből a napokban nagyobb küldöttség kereste föl *Sármezey* Endre főmérnököt, hogy megkérjék, építene ki a vasút motoros pályáját a Géza-megállóhelytől Tótkomlós község piacteréig. *Sármezey* főmérnök a Géza-megállóhelynél fogadta a küldöttséget és miután megígérte nekik, hogy kérelmüket pártfogásába veszi, az automobilon végig utazott velük a pályán Csabáig, hogy meggyőzze a komlósiakat az automobillal forgalmi előnyeiről. Tótkomlós község az általa kérelmezett pályavonal kiépítésének körülbelül nyolcvanezer koronás költségét hajlandó viselni.

— **A leghosszabb gyűlés.** Berlinből táviratozzák: A német birodalmi tanács tegnapi ülésének gyorsiról jegyzőkönyvet ma adták ki. A legerősebb kötet ez, melyet valaha német birodalmi tanácsülésről kiadtak és 104 oldal terjedelmű. Ebből 89 oldal szöveg és 15 oldal szavazási eredmény. Az ülés 18 óráig és 18 percig tartott. A tárgyhöz szólt 15, a napi-rendhez 20 képviselő, ezek körül némelyek többször is. *Autrick* képviselő nyolc óráig beszéde egymagában 43 oldalra és vagy 87 hasábrára terjed. Ez a fele az egész tudósításnak.

— **Kiutasított mestervivók.** *Nizzából* jelenti a táviró: A francia és olasz vivók mesterpár-bajait a hatóság megtiltotta. A felek tanuinak találkozása után *Veillon* titkár megjelent az olaszok szállásán és értésükre adta, hogy a párbajt meg kell akadályozni, szükség esetén pedig ki kell őket utasítani. Az olasz és a francia vivók este Monte Carloba utaztak és ott fogják megvívni párbajaikat.

— **Nemzeti himnusz egy buzaszemen.** Kis területre minél többet írni, ez egyike a legkedveltebb sportoknak. A leggyakoribb formája ennek a kedvelésnek az, hogy egy levelezőlapra például egy egész eposzt vagy drámát írnak. Hanem arról most ír egy odesszai lap, az már ennek a sportnak az örülete. Egyben pedig merőben elképzelhetetlen. Az az odesszai lap azt jelenti, hogy egy *Herschelmann* nevű vésnök a cáruak egy buzaszemet ajándékozott, amelyre a nemzeti himnuszt véste rá. A cár halálából aranyórát adott neki jutalmul.

— **Színészből polgármester.** Mezőtúr rendezett tanácsú városa szombaton tartott általános tisztújítás alkalmával polgármesterévé újból *Kun* Árpádot választotta meg, Dr. *Kun* Árpád két éve már polgármestere Mezőtúrnak s általános előzettségével megnyerte a város bizalmát. Azelelt színész volt, legutóbb a *Pesti-Irász* Lajos-fele színtársulatnál mint tenorista volt szerződve s iskolázott tenorhangjával mindenütt feltűnést keltett.

— **A széngáz.** A veszedelmes gáznak, melyet elővigyázatos fűtéssel lehet csak kikerülni, áldozata lett Ujkigyóson egy házaspár. *Kelemen* Zsigmond és neje, *Horváth* Mária köszéanel fűtötték a tüzhelyet és hogy éjszakára a meleg ki ne menjen a szobából, betömtek a kályha csövét ronggyal. A kályhában ennek következtében széngáz fejlődött ki, melyben az alvó házaspár megfulladt. Reggel mindkettőjüket holtan találták meg.

— **A titkos tanácsos váltói.** Pétervárról a következő érdekes teleplezést táviratozzák a „*Locala nzeiger*”-nek: Néhány héttel ezelőtt 200.000 rubelről szóló váltók jöttek *Kowalewsky* titkos tanácsos nevével forgalomba. Ezeket a váltókat az orosz birodalmi bank ovatolta és ez alkalommal kiderült, hogy a váltókon levő aláírások hamisítottak. *Kowalewsky* a váltók kifizetését megtagadta és oda nyilatkozott, hogy a hamisító *Sabelsky* kisasszony. Az egész ügy a lehető legkellemetlenebb benyomást tette. A dolog természetesen tudomására jutott *Withe* pénzügyminiszternek, aki mindent előterjesztett a cárnak. A következmény az volt, hogy *Kowalewsky* kegyvesztett lón és utasított, hogy nyugdíjaztatását kérje. *Sabelsky* Elza ezenközben gyorsan elhagyta Pétervárt és azóta nyoma veszett.

— **Kutyák által széttepett utasok.** Két vándorló legény borzalmas haláláról kaptunk hírt Péteriből. *Pöschl* József és *Grauer* Fülöp vasöntőlegények, akik a küsszállási uradalomban dolgoztak legutóbb, a múlt hó végén munka nélkül maradtak. Pénzüik nem volt az elutazásra, munkát pedig ott már nem tudtak kapni, elhatározták, tehát, hogy gyalogszerrel indulnak a fővárosba. Egy ideig vártak, hogy az idő majd megenyhül, de mert erre kilátás nem volt, pénzüik pedig teljesen elfogyott, így hát a múlt hét elején csakugyan gyalogszerrel indultak el. Az éjszakákat rendszerint az utba eső községekben töltötték. Tegnapelőtt azonban már későre járt az idő, fáztak is; ennélfogva *Babos* Ferenc utba eső tanyájára akartak betérni, hogy ott szállást kérjenek. A tanyán már akkor sötét volt s a házbéliek is lefeküdtek, csak a tanyát őrző négy komondorkutya volt ébren. A mikor a két vándorló a tanyához ért, a négy kutya előugrott és a két vándorlegényt levette a lábukról, azután pedig teljesen összemarcangolták őket. A nagy jajgatásra és kutyaugatásra felébredt *Kucsera* Illés béreslegény, a kinézett az istállóból és nagynenezen szétverte a vérengző ebeket, de a két legényt már iszonyu vértócsában találta. A szerencsétleneket bevitték azután a szobába, a hol *Pöschl* József még azon éjjel meghalt. Reggel kihozták az orvost a tanyára, ahol megjelentek a hatóság emberei is, akik a halottat és súlyosan sérült társát elszállították, mire azonban a községbe értek, a másik szerencsétlen legény is kiszenvedett. A kutyák gazdája ellen megtették a hatósági feljelentést, az áldozatok eltemetése iránt pedig az előjáróság intézkedett.

— **A pörös akták veszedelme.** Budapestről jelenti tudósítónk: Ma reggel veszedelmes tűz pusztított az V. kerületi járásbírósa iktató hivatalában. A kályha feneke átégett és lesza-

kadt. A kihulló parázstól a szoba padlója tüzet fogott és nagy lánggal égni kezdett. A veszedelmet azonban hamarosan észrevették és a tüzoltókat hívták segítségül. Az V. kerületi tűzország eloltotta a tüzet. A hivatalban több ezer peres akta volt elhelyezve, amely a tűz martalékául esik, ha idejében nem fedezték volna fel a veszedelmet.

— **Tűzhalál.** Nagy szerencsétlenség történt e napokban Tamásfalván *Jungra* Vazul gör. kel. tanító házában. *Jungra* — mint levelezőnk írja — a múlt kedden este egy ismerőséhez ment dísznótorra. Felesége, aki gyengélkedő volt, két kis gyermekével odahaza maradt. *Jungra* távozásakor azt ígérte, hogy nemsokára visszatér, a beteges asszony tehát, amint a gyermekeket lefektette, szintén lefeküdt, de a gyertyát égve hagyta, hogy érkező férjének könnyebben ajtót nyithasson. Az asszony egy ideig ébren volt, de anélkül, hogy a gyertyát eloltotta volna, elaludt. — *Jungra* jól érezvén magát a társaságban, tovább maradt s csak akkor riadt föl, amikor hírül vitték neki, hogy tűz van a házában. — *Jungra* Vazul ekkor a társaságbeliakkal hazafutott, de már akkor az egész szobaberendezés elhamvadt. — A mint a szobaajtót betörték, *Jungra* Vazul német eszméletlen állapotban, összeégve az ajtó mellett a földön találták, két kis gyermek pedig teljesen megszenesedve az ágy mellett feküdt. Mindkettőt az ágyban érte a tűzhalál. *Jungra* német még sikerült életre hozni, de másnap iszonyu kínok között meghalt. A vizsgálat alkalmával megállapították, hogy a *Jungráné* által égve hagyott gyertya, miatt az asszony aludt, teljesen leégett és ettől meggyuladt az ágylepedő, a mitől azután a többi ágynemű és butor is tüzet fogott. A mikor a szegény megrémült asszony felébredt, már nem volt annyi ereje, hogy az ajtót felnyissa, összeesett az ajtóban.

— **Köszönetnyilvánítás.** *May* János ur és neje bold. *Werner* Ferenc ravatalára 10 koronát szíveskedett az aradi izr. árvaház javára adományozni, mely nemeslelkű adományért halás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **A karácsony hetivásárja.** Egész éven át sovároga gondolnak kereskedőink a mai jelentős napra. Kalendárium szerint olyan ez a péntek, mint a többi szürke hétköznap, de azért itt Aradon meg van a maga külön fontossága. Tudniillik karácsony előtt az utolsó hetivásár ő, s a vidék közönségét látjuk ma vendégül nagy számban. Vonaton, kocsin érkeznek, s ki ki siet karácsonyi szükségletét a legjobb helyen fedezni. A mai napon persze *Porter* Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren, erős ostromnak lesz kitéve. Akik még nem látták a híressé vált ötven méter hosszú termet, azok bizonyára meg fogják tekinteni. — Nemcsak Aradváros, hanem az egész ország legnagyobb karácsonyi tárlata ez. S ami fődolog, olyan olcsó minden, hogy kevés pénzből legszebb kriszkindi telik. — Ezért, különösen ezért ajánljuk mindenki figyelmébe *Porter* karácsonyi tárlatát a Szabadságtéren. Ujdonságok ismét érkeztek, többek között kosztüm babák és felszerelési cikkek.

— **En nálam!** a karácsonyi külön osztályban mélyen leszállított árak mellett és dus választékban kapható és pedig egy ruha díszlet 133, egy díszes ingblúz 68, egy kötény 21. Most az alkalom, ahol mindenki olcsón vásárolhat *Nádlér* Lajos divatruhájában *Andrássy*-tér, 16 szám.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weiszna*, Aradon.

— **x— Egy fiatal házasság boldogsága** elég gyakran kizárólag az asszony kezeiben nyugszik. Mily otthonosan és csinosan rendezi be otthonát, mily tulajdonságokkal övezi fiatal méltóságát, az leggyakrabban igen mélyen behat a férfira, aki nem akar a varázs alól menekülni, melyet egy így megcsinosított otthon reá mindenkor gyakorolni fog. Ahhoz, hogy valaki jó gazdasszony legyen, hogy valaki a házban előforduló varrási munkákat gyorsan és es helyesen végezhesse, jó varrógép is kell. Az eredeti *Singer* varrógép mindenkor megtartja vezető állását, régi jó hírnevét a varrógépek között, mert az anyag jóságát és a szerkezet kitérőséget tekintve még mindig felülmúlhatlan. A házihasználatra leghelyesebben a *Vibrating Shuttle* Nr. 3 vagy a *Central* *Bobbin* gépet válasszuk, mely utóbbiak újabban nagyon fel lettek készülve. Egy ut a közismert *Singer* Co. varrógép részvevőtársaság helybeli *Andrássy*-tér 22 sz. üzlete felé megmutatja annak izlésesen

diszített kirakataiban a ragyogó tisztaságu varrógépeket, melyek minden háziasszony örömeire most már a nemes himzési művészetet is végzi. A legelkényeztetőbb Iztos is érvényesülhet ezen új művészetben és a himző képzettségéhez képest a leggyönyörűbb munkák állíthatók elő.

Tanítók gyűlése.

(A fiókbizottság munkája. — Ket szakelbadás. — A tisztujítás)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 18.

A napokban zajlott le az *Aradvidéki Tanítóegyesület* közgyűlése, a melyen a fiókbizottságok munkásságukról számot adtak. Itt első volt az aradi, mely az utóbbi időkben csaknem havonként tartotta látogatott üléseit. Most azonban, mintha a tagok érdeklődése megcsappant volna, oly kevesen gyűltek egybe. Talán inkább a rossz idő az ok, mint az érdeklődés hiánya. Pedig a fiók-bizottság eléggé dicséretre méltó munkásságot fejt ki. A rajztanítást a népiskolában, a tanterv revíziót, ujabban pedig az írva-olvasás módszerét tanulmányozta, nem minden haszon nélkül.

A mai ülésen *Keresztes Arzén* folytatólag betűismertetést mutatott be. *Czirák Márton* igazgató énektanítását hallgatták meg, utána pedig tisztujítás volt. *Maurer Mihály* értekezése elmaradt a jövő ülésre.

Pontban kilenc órákor, majd annyi érdeklődő szülő, mint tanító előtt kezdette meg tanítását *Keresztes Arzén*. A betűismertetés volt előadása tárgya, az á-t tanította. Növendékeinek készsége, ügyes eljárása igazolja jó tanítói híret. A gyermekek szavakból keresték ki ezt a hangot s utána pedig tanult hangokkal szavakat alkottak. Ezután az új hang képét, a tanult á betűt irták le ütenezve a gyermekek. Majd olvastak írott és nyomtatott betűkkel írt szavakat, ezt követte a könyvből való olvasás. A hangok tiszta kiejtése, azok összekapcsolása és a szótagolva való olvasás feltűnést keltett. Az antifonómimisták büszkén mondogatták: lám mit lehet elérni a régi hangoztató módszerrel. Pedig nincs igazuk, mert ez az eredmény nem a módszer, hanem a tanító fáradozatlan buzgalmaság és szorgalmának az eredménye. Nem érekeletlen az sem, hogy a tanító már több mint egy évtizede mindig az első osztályt vezeti. A jelen voltak igaz örömmel látták azt a tökéletes tanítói munkát, a melyet érdemes volt tanítóknak is tanulmányozni.

Utána *Czirák Márton* igazgató mutatta be növendékeinek énektudását, mely szintén nem hagy semmi kívánni valót. Két han on énekeltek szépen, precízzen, mintha nem iskolás gyermekek, hanem mint egy nagy iskolázottsággal bíró dalkör volna, oly biztos és csengő hanggal énekeltek. A mi szinte érdekes, oly kedvet kaptak hozzá a gyermekek, hogy minden óra után énekelni is szeretnének. Ez az igazi tanítói munka és öröm.

A tisztujításnál *Sófalvi György* igazgató nem fogadta el az elnökséget s így megkezdődött a választás.

A választás előtt *Kovács Vincze* egyleti elnök szólalt fel. Dicsérettel emlékezett meg a fiók-bizottság eddigi munkásságáról, a melyben *Sófalvi György* elnöknek s *Czobor Ottó* jegyzőnek is nagy része van. Ez a fiókbizottság szolgálhat mintául az egyesület többi bizottságainak is. Az az áldásos irány pedig, melyet a fiókkör a gyakorlati tanítások kultiválásával követ, igazán elismerésre méltó. A népiskola tantárgyainak gerince az olvasni, írni és számolni tanítás. Ennek tökéletesítése igazán szükséges s csak ennek tökéletesítése után jöhet a többi. Kéri a tisztikart, tartsák meg továbbra is buzgalmutat s vezessék így még sokáig az aradi fiókkört, melynek vezetősége iránt teljes elismeréssel van az egyesület.

Sófalvi György lemondási szándékát meg nem másítván, az elnöki tisztet *Maurer Mihály* lal teltették be. Alelnök lett *Czeiler Gizella*. Jegyző: *Czobor Ottó*, pénztáros: *Parcán János*, ellenőr: *Marinkovics Péter*.

Az ülés — melyen részt vettek az aradi tanítónő jelöltek is — ezzel véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A nadabi gyilkosság.

— Az ítélet. —

Arad, december 18.

Négy nap után az aradi esküdtszók befejezte a nadabi regényes bűnügy tárgyalását.

Ma délután három órákor folytatták a tárgyalást az esküdtek elé terjesztendő kérdések feltevésével. A három elsőrendű vádlottat illetőleg első kérdés a gyilkosság büntettére, a második a szándékos emberölésre és ezzel kapcsolatban a harmadik kérdés az erős felindulásra vonatkozott. *Lutta Péter* védője súlyos testi sértésre, *Jank Mitrué* bűnsegédségre is tett fel kérdést. Végül a női vádlottat, *Matyuc Maruczát* illetőleg a gyilkosságban és a szándékos emberölésben való bűnsegédséget illetőleg tettek kérdések.

Ezután *Meszlenyi Antal* dr., ügyész, majd *Pop C. István* dr. (Buntyán védője), *Tabakovits György* dr. (Lutta védője), *Pap T. vadar*, mint Nagy Sándor dr. helyettese (Jank védője) és *Lázár Zsárd* dr. (Matyuc Marucza védője) tartották meg perbeszédeiket.

A verdiktet *Somló Ármin* dr. az esküdtek főnöke hirdette ki. Az esküdtek a három elsőrendű vádlottat szándékos emberölés büntetésben mondták ki bűnösnek, mint tettes társakat, *Matyuc Maruczát* pedig mint bűnsegédet.

A törvényszék erre *Buntyánt* 3 és fél évi, *Luttát* 2 és fél évi, *Jankot* 2 évi fegyházra, *Matyuc Maruczát* 10 havi börtönre ítélte. Utóbbi részére 7 hónapot, előbbieik részére 6 hónapot vettek a vizsgálati fogság révén kitöltöttnek.

Az ügyész semmisségi panaszt adott be az enyhítő 92. szakasz alkalmazása, a védők pedig a szakasznak nem teljes alkalmazása miatt.

§ Az anyakönyvvezető mellékjövedelmei. *Bónitz Ferenc* budapesti lapszerkesztő *Baksay Sándor* úpesti anyakönyvvezetőről azt írta meg a lapjában, hogy Újpesten csak jó pénzért lehet házasságra lépni, ingyen nem teszi meg ezt az ottani anyakönyvvezető. A lap konkrét esetet is idézett. Megírta, hogy alsócsernátoni *Kovács Mária* Klótid újpesti lakosnő házasságra akart lépni egy berlini földbirtokossal. A kisasszony elment az anyakönyvvezetőhöz, a ki azonban csak 500 koronáért volt hajlandó a házasságot megkötni. Felvilágosításul azt mondta az anyakönyvvezető, hogy a külföldivel való házasságkötés sok irka-firkával jár; ügyvéd ezt a munkát 800 koronán alul meg nem csinálja s akkor is hetekig tart, sőt hónapokig, amíg minden irat együtt van ő, az anyakönyvvezető huszonegy óra alatt elintézi mindent és a negyed árért. A kisasszony, a ki ebben zsarolást látott, panaszra ment az igazságügyminiszteriumba, ott jegyzőkönyvet is vettek fel az esetről. Ezt írta meg *Bónitz Ferenc* szerkesztő a lapjában. *Baksay* anyakönyvvezető nyilvános rágalmasz címen sajtópört indított a szerkesztő ellen. Ezzel a sajtópörtrel foglalkozott ma *Zsitvay Leó* kuriai bíró elnöklete alatt a budapesti esküdtszók. *Bónitz* ügyvédjének kértére, miután felolvasták a jegyzőkönyveket és a inkriminált cikket, helyt adott a bizonyítás jogának és *Kovács Mária* Klótid kihallgatását rendelte el. A tárgyalás nem egy érdekes jelenetet tartalmazott s avval végződött, hogy a lapszerkesztőt fölmentették az anyakönyvvezető által emelt vád alá.

§ Az olasz válópörök. Rómából táviratozák: A kamara igazságügyi bizottsága elhatározta, hogy a válásról szóló törvényjavaslat elvetését fogja a kamarának indítványozni, de viszont ajánlani fogja oly novella elfogadását, a mely megengedi az apaság kutatását.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az osztályorsjáték mai huzásán a következő számok huztak ki:

70 000 koronát nyert: 72072.

10 000 koronát nyert: 77972

5000 koronát nyert: 28838.

3000 koronát nyertek: 80883, 98795.

2000 koronát nyertek: 14476, 18037.

1000 koronát nyertek: 101445, 19189, 39805, 51288.

500 koronát nyertek: 27957, 47215, 49746, 92744, 82269, 103819.

300 koronát nyertek: 1446 2694 5678 9160 12954 14420 14721 18361 20131 21733 22818 26125 28631 32467 34974 35787 35881 40443 41236 43456 46952 49514 51961 54534 59982 62135 62510 63734 61611 65020 68080 69177 53662 78955 79455 82882 82134 84477 86323 88231 89008 92575 98747 100314 102104 102246 102457 105264 205823 109747.

Karácsonyra!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a karácsonyi idényre nagyobb könyvtári vételek és előnyös beszerzések folytán disz műveket, ifjusági iratokat, mesés- és képes könyveket, óriási választékban, meglepő olcsón árusítok.

Egyben van szerencsém tudatni, hogy f. hó 15-én, hétfőn a Fischer Eliz-féle palota legnagyobb üzlethelyiségében külön

karácsonyi és ujévi tárlatot

nyitottam, melyben az idej könyvpiac minden újdonsága, diszmunkák, ifjusági iratok, és képeskönyvek, a legdivatosabb diszlevél-papírok, mindenféle imakönyvek, emlékkönyvek, karácsonyi és egyéb levelező-lap újdonságok, gyönyörű, eredeti karácsonyi diszek, levelező-lap albumok, emlékkönyvek és mindenféle disztárgyak rendkívül jutányos áron lesznek kaphatók.

Kérem a n. é. közönséget, hogy mielőtt karácsonyi szükségletét megvásárolná, e tárlatomat meglekinteni sziveskedjék, hogy a beszerzés szokatlan előnyösségéről, az óriási választékról és olcsó árakról meggyőződjék.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSO

könyv-, papir- és zenemű kereskedése,

Aradon Andrassy-tér 20. sz. (Aréna-épület.)

Ugyan-e cég ajánlja az olvasó közönség szives figyelmébe 60,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság megjelenés után azonnal kapható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki tudósítóink gárdáját újjászervezzük. Főhivjuk mindazokat, a kik járási székhelyeken, vagy nagyobb községekben laknak és a tudósítói tisztre vállalkoznak, sziveskedjenek ezt velünk sürgősen tudatni. Fölszólítjuk egyben eddigi tudósítóinkat is, közöljék velünk, hogy a tudósítói megbízatást továbbra elvállalják-e?

Régi helybeli előfizető. Az italmérsi engedélyek fel nem eserelhetők; korlátlan italmérés iránt 2 koronával felbélyegzett kérvényt kell benyújtania a kir. pénzügyigazgatóságához és a kiállítandó engedélyre külön 2 koronás bélyeget kell csatolnia. A kérvényhez csatolandó a magyar állampolgárságot feltűntető és fedhetlen előéletére vonatkozó erkölcsi bizonyítvány. Dohányárusítás iránti kérelmét külön kell intézni a kir. pénzügyigazgatóságához s az előbb említett erkölcsi bizonyítvány hiteles másolata e kérvényhez csatolandó A bélyegek a fentiek. A italmérés iránti kérelemben kitűntetendő, hogy az eladásra szánt italt hol fogja az illető tartani?

Budapesti áru- és értéktőzsde.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. -

Budapest, december 18

Délítőzsde. Buzakinál jelentékeny, vételkedv nagyon esékely. Bagyadt irányzat mellett 8.000 métermázsra került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék mind gyöngébbek. Időjárás esős.

Esti tőzsde. Berlin hiányzik, páris 5-el olcsóbb.

Zárlat 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza 1903. áprilisa, Róza 1903. áprilisa, Zab 1903. áprilisa, Tengert 1903. májusra, Repce augusztusra.

Zárlat 5 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza 1903. áprilisa, Róza 1903. áprilisa, Zab 1903. áprilisa, Tengert 1903. májusra, Repce augusztusra.

Zárlat 5 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Leszámitolóbank részvény, Rima-Murányi vasúti részvény, Osztrák-magyar államvasúti részvény, Közuti vasút, Városi villamos vasút részvény.

Szeszüzlet.

- December 18. -

Mai jegyzéink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szállított mozték 12:30-13- korona mázsánként.

Budapest-kőhanyai sertéskereskedelem.

- December 18. -

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 110-1 fillérig, öreg közép páronként 300-400 kilogrammon súlyban fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 114-5 fillérig, fiatal közép páronként 251-320 kilogrammon súlyban 113-4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammon terjedő súlyban 112-3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 110-2 fillérig, közép páronként 240-260 kilogrammon súlyban 108-9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammon terjedő súlyban 106-8 fillérig.

Sertésleltétel. December hó 15. napján volt készlet 26.992 darab, december hó 16. napján főlhajtatott 315 darab, december hó 16. napján elszállított 1008 darab, december hó 17. napján maradt készlet 26.301 darab. - Üzlet: Szilárd.

Karácsonyra!

Levélpapírok.

Karácsonyra!

Alkalmi vételek:

ifjusági iratokban

és

diszművekben

Legszebb ajándékok!

Karácsonyfa-dísz,

nagyobb bevásárlásnál

Ingyen

Révész Nándor,

könyv-, zomán- és papirkereskedésben

Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

NAPIREND.

December 19. Péntek. Róm. kath. naptár: Nemezius. - Protestáns naptár: Nemez. - Görög-keleti naptár (december 6.): Miklós püspök. - A nap két 7 óra 30 perccor, nyugszik 3 óra 55 perccor. - A hold két 9 óra 36 perccor, nyugszik 10 óra 19 perccor.

Kölessey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2-12 1/4 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2-2 1/4 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége mellett lélestérem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra fildött távirattal szerint a mai napra a következő időjárás várható: Rnyhe, szeles eső.

December 19. Az aradmegyei községi és körjegyzők egylete és nyugdíjintézetének választmányi ülése reggel 9 órakor, közgyűlése délelőtt 11 órakor (Megyeház.) - Az aradi atlétikai klub választmányi ülése este 8 1/2 órakor (Minorita-palota.)

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonal.

- Angol regény. -

Fordította: Ritt Gyula. [38]

(Vége.)

Megmondotta neki Quadling, hogy várjon az alkalomra, midőn a vonat sebessége szünni fog, akkor hagyja el a kocsit és igyezzék mentől messzebbre menekülni. Ezer frankot adott neki és a lelkére kötötte, hogy ne me részljen még egyszer a szeme elé kerülai. Nem messze a kis Villeneuve városkától, a vonat váratlanul megállt, a komorna leugrott és a később érkező személyvonatot bevárta. Mikor pedig Párisba érkezett, akkor már hallott a vizsgálatról. Míg ő az állomás előtt várakozott egy másik férfiú kíséretében, egyszerre megjelent előtte a lyoni pályaudvar csarnokából kilépő Quadling bankár, az olasz Ripaldi ru hájában. A komorna kocsira ülve követte őket s az volt a szándéka, hogy a legalkalmasabb pillanatban föl fogja jelenteni a rendőrségnek. Amidőn pedig Quadling a vendéglőből kijött, észrevette a komornát és újabb ötezer frankot ajánlott föl neki hallgatásáért. E jelenetre a komornát fölültette a kocsijába és az Jvoire szállodába hajtattott, hogy ott a pénzt neki átadja.

Quadling ki is fizette az ígért összeget, de csak azon feltétel mellett, hogy a következő reggelig a leány a szállóban marad, dacára, hogy a komorna ezt meg is ígérte, Quadling nem bizott benne és bezárta őt a szobjába. Neki azonban nem tetszett ez a fogság és segélyért kezdett kiáltozni, míg a rendőrség ki nem mentette őt.

Ez volt Petitpré Hortensianak vallomása, mi sok apró jelentős eseményről is eloszlatta a homályt.

A komorna Sir Collingham mellett ült, ki azonnal figyelmeztette a vizsgálóbíróat a köpenykére, amelyet a leány viselt. Ez ép oly gyöngydzszel volt csinositva, mint amilyen a fülkében találtatott.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Quadling az esküdttbírótság elé került. Bünyössége kétségtelen megállapítást nyert és a tanúk is minden részletben megerősítették esküjökkel a vádat. Az ítélethozatalnál azonban egy enyhítő körülményre is tekintettel voltak. Ezen enyhítő körülményt az olasz detektiv előzetes támadása képezte. Ripaldi ugyanis felkereste a bankárt fülkéjében és letartoztatással fenyegette, ha neki ötvenezer frankot nem fizet. Quadling nem ijedt meg a fenyegetéstől és vonakodott az ötvenezer frankot megfizetni. Ekkor Ripaldi megakart rabolni a bankárt. Törét kirántotta a kabátja alól és a bankár felé sujtott. Ez azonban félre ugrott, majd Ripaldira vetette magát és a tört kicsavarta a kezéből. Egy ádáz harc, egy elkeseredett birkozás fejlődött ki közöttük, mi mindkettőjükre nézve nagyon kétségessnek mutatkozott, midőn Ripaldi figyelmes lett Petitpré Hortensia váratlan belépésére és hirtelen visszanezett. Ez volt veszta, mert Quadling eszeveszett vad dühében a tört Ripaldi szívébe dőlte.

Csak a vérfagyasztó gyilkosság után eb redt Quadling borzasztó tettének tudatára. A gyilkosság beláthatlan következményei egész testében megrekesztették. Ép azért akarta a gyilkosság egyetlen élő tanuját, Petitpré Hortensia, a grófnő komornáját is megölni. De a sok rimánkodásra megkegyelmezett életének, de kényszerítette, hogy a halókocsit az ablakon keresztül elhagyja. Quadling volt az, ki a vészféket meghuzta, hogy ezáltal a komorna le-

szállítását és menekülését elősegítse. Neki is támadt az az ördögi gondolata, hogy magát Ripaldinak, az olasz államrendőrség detektivjének adja ki és ezáltal a gyanút magáról elhárítsa.

E célból a fölismerhetetlenségig előktele-nitette Ripaldi arcát, öltözetét magára vette és átköltözött annak fülkéjébe.

A gyilkossággal Quadling teljesen rászolgált a nyaktlóra, de figyelembe vették az enyhítő körülményeket és halál helyett életfogytiglani fogságra ítéltek és Uj-Kaledoniába deportálták.

A nála talált pénzösszeget visszazállították Rómába, hogy a betét tulajdonosok némi kárpótlásban részesüljenek...

Ez év június havában pedig ez a híreσκε jelent meg a párisi lapokban:

„Az angol nagykövetségi palota fényes ün-nepségeknak volt színhelye. A követségi ká-polinában tegnap este vezette oltárhoz Sir Col-lingham Károly, angol tábornok, di Castagneto Sabina grófnő, a hasonló nevű olasz főur bájos özvegyét.”

Vasuti közlekedés.

- Érvényes 1902. évi október hó 1-től. -

Table with 4 columns: Direction (ARADRÓL, ARADRA), Location (Budapest felé indul, Budapest felől érkezik), Train Name, and Time. Sub-sections include Erdély felé, Temesvár felé, Szeged felé, Brád felé.

Nemzeti színház.

Bérlet 80. sz.

Páros.

Pénteken, 1902. évi december hó 19-én:

Niobe.

Énekes játék 3 felvonásban. Paulon után írta: Pásztor Arpád. Zenéjét írta: Stoll Károly.

SZEMÉLYEK:

Table with 2 columns: Name and Role. Names include Dünn Péter, Polgár S., Lord Tomkyns Győre Alajos, A felesége, Pajor Agnes, Niobe, Rózsa Lili, Hetty, hűga, Singhoffler V., Myfton Helén Gőz Aranka, Harry, Szabó József, Kortész, Tukorai L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Imakönyvek.

Katholikusoknak:

Table with 2 columns: Book Name and Price. Items include Hock János Imakönyve bőrkötés 5 korona, Ugyanaz párnázott bőrkötés 7, borju bőrkötés 10, Tarkányi Vezércsillag bőrkötésben 7, Albach szent hangzatok bőrkötés 7, borjubőrkötés 10.

Reformátusok részére:

Tompa olajág 5 korona, zsoltárok vászonkötésben 1 korona, csontkötésben 5 és 6 koronáért kaphatók

Ingusz L és fia könyvkereskedésben

Arad, Weltzer János (Templom) és Kazinczy-utcák sarkán.

FARKAS ÁBRAHÁM

zálogház és ékszerüzlete
Aradon, Tököly-tér 1. szám alatt.

Legbecsesebb ajándék az arany és ezüst,

mert évek multával is megvan a megfelelő értéke, még akkor is, ha a tárgy össze van darabolva. Aki tehát **karácsonyi és ujévi** ajándék gyanánt szép és olcsó

arany, ékszer és ezüstnemet vásárolni akar,

ne mulassza el az alkalmat dusan felszerelt raktárunkat b. látogatásával megtisztelni.

A vidéki közönség becses figyelmét czímemre felhívom.

Karácsonyi és ujévi kiállítás!

Megnyilt
 a híres Mascagnie
beszélő és éneklő gépek
kiállítása

Aradváros és Aradmezye egyedüli vezérképviselő-
 ségénéél: **KEPPICH ZS.-nél, külön e czélra**
bérelt helyiségben

Uj! Andrassy-tér 25. sz. (Neuman-palota) **Uj!**
naponta hangverseny.

Ugyanott megnyilt 2248

Aradon eddig még nem létezett
 legnagyobb

képes levelező-lap
 és legfinomabb

levélpapírok (dobozokban)
kiállítása.

Nyitva reggel 8-tól este 8 óráig.

Legjobb bevásárlási helye
 mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hölgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

Szép fogak!
 csakis

DENTOLIN

fog creme

használat által nyerhetők.

Egyszeri használat után min-
 denki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

A legmagbízhatóbb minőségekben
 mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrassy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszecsillárookban

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Atalakításokat petróleumról villanyvilági-
 társra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Leg-
 teljesebb collectió étkező, tea,
 kávé és feketekávé készletek-
 ből. A legolcsóbbaktól a legfi-
 nomabb kiállításuakig.

Egyes kávé, teás és mokka
 csészékben, valamint csemege
 és egyéb tányérokban a vidé-
 ken páratlan olcsó és gazdag
 választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb
 perámiai művek készleten tar-
 tának.

2060

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készle-
 tek utolérhetlen olcsó áron.
 A legegyszerűbbtől a legmoder-
 nebb ujdonságokig. Színes üveg
 disztárgyakból állandó nagy
 készlet.

Fémáruk:

„Kayser zinn“ disz és hasz-
 nálati tárgyakból egyedüli rak-
 tár. „Szandrik“ körmőcbányai
 ezüstműveinek képviselője. Al-
 pacca ezüst evőeszközök és
 disztárgyak. Alpaccaáruk.

Magyar Királyi Államvasutak.

Arverési hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének megbízásából ezennel közhírré teszem, hogy az algyői régi Tisza és ártéri híd lebontása folytán visszanyert és ugyanott halmazokban raktározott, vasuti czélokra már nem használható kemény és puhafa készlet **7. é. december hó 29-én** a helyszínén a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverezés útján halmazonként el fog adatni.

Az árverés említett napon reggeli 8 óra után kezdődik.

Az árverés alá kerülő fa mennyisége és egyéb adatok iránt esetleges felvilágosítások alulírott hivatalnál szerezhetők, az anyag pedig a raktározási helyen előzetesen is megtekinthető.

Kelt Hódmező-Vásárhely, 1902. évi december 17-én.

A m. kir. államv. hódmező-vásárhelyi osztálymérnöksége.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gummicsővek** 3 koronától feljebb. Feltőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugy...

tüzi-tecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtatnak.

Uraságoktól levetett téli és nyári ruhákat a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Magy. kir. Államv. üzletv. Arad

Pályázati hirdetmény.

(Tüzifa szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1903. évben szükséges mintegy 11150 köbméter hasáb és 1600 köbméter dongó, esetleg puha, vagy kemény szélészka szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás odaitélése az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő sanyagok szállítására vonatkozó 122291—96. sz. általános, valamint tüzfifa szállítására vonatkozó 65465—92. sz. különleges feltételek értelmében eszközöndő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírott üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi kulczimmal: „Ajánlat tüzfifa szállítása iránt 37402—902. szhoz” 1903. évi január hó 8-ának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi január hó 7-én déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Aradon, 1902. évi december havában.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.**Felső kereskedelmi iskolát**

végzett intelligens izr. fiatal ember gyakornoki állást keres. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 2304

Erdélyi fajalma

válogatott 1 klg. 20 kr., II-sod minőségű 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 2288

Uri ember

8 éves fiával teljes ellátást keres intelligens családnál. Levelek a lap kiadóhivatalához f. hó 28 ig „Teljes ellátás 325.” czimen. 2224

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz I. oszt., 7 láb hosszú

tölgy szőlőkaró,

I. osztályu

bükk hasáb tüzifa,

továbbá mindenféle **tölgy vágott és faragott épületfák**

a legjutányosabb árakban kaphatók

Herskovitz Jg. és fiai

1904 czégnél

Aradon, Boros Béni-tér 11. sz.

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javítást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelest szakszerűen és jutányosan készít 1733

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Hirdetmény.

A „Tisztviselők fogyasztási szövetkezete Aradon” nevű aradi cég közgyűlése a cég feloszlását a felszámolást 1901. évi február hó 10 ik napján kimondván, a feloszlás az 1875. évi XXXVII. t. cz. 202. §-ához képest ezennel közzétetik.

Egyuttal felhivatnak a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számítandó hat hó alatt érvényesítsék.

Aradon, 1902. évi december hó 16-án.

Tisztviselők fogyasztási szövetkezete Aradon, felszámolás alatt.

Boros Vida, s. k. Mistéth Sándor, s. k.

Minden vevő

Bármilyen csekély összegért is vásárol, kap egy

életnagyságu

50/60 emt. művészi kivitelű

Brom Platyin képet

3 korona megtérítése mellett

ZIMMERMANN és EISELE

czégnél.

Dismü. férfi-divat és karácsonyi játék áruház

a „Zöld papagájhoz”.

1671

Minden vevő**Papirkeresedés**

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,

könyvnyomdája,

fényképezési cikkek

raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészi kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

Könyvnyomda

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

IRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Fényképezési cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.